

317. IX. 117.

Lasten Guseimäinen Kirja

eli

Kapinen.

Mies

Kiertokouluja ja Kotiopetusta varten.

Camperella,

J. F. Olau'in kustantama, 1884.

Hinta: 60 penniä.

UNIV. BIBLIOTH.
* 1907 *
HELSINGFORS

Rasten Gusimäinen Kirja

eli

Uapinen.

Luonnon Mies

Kiertokouluja ja Kotiopetusta varten.

Camperella,

Emil Hagelberg'in ja Rumpp. kirjapainossa, 1884.

J. J. Olan'in kustantama.

Alkulause.

Tämä kirja on toimitettu kiertokouluja ja kotiopetusta varten. Toimittajan mielestä ei meidän kiertokouluisjamme, yhtä vähän kuin kotiopetusesfakaan, voi vielä tulla kysymykseen yhtäältä tapahtuva lukemisen ja kirjoituksen opetus etenkin siitä syystä, että se vaatii opettajalta enemmän taitoa ja kykyä kuin tavallinen lukemisen opetus, ja toiseksi sentin tähden, että se vie paljon aikaa, jota kiertokouluilla ei ole liikenemään, koska mainittujen koulujen päätarjoituksena pidetään lukutaidon opettamista, joka myös on tavallisen kotiopetuksen miltei ainoa tarkoitus. Näiden syiden tähden alkaa opetus tämän kirjan mukaan kuvien avulla, jonka ohessa opettaja saattaa lapsen huomioon, että jokaisen kuvan esineen nimi alkaa sillä äänneellä, minkä merkit ovat kuvan kummallakin puolella. Kun kirjaimet ovat näin opitut ja 8:lla sivulla kirjaimistosta tarkalleen kerrotut, alkaa tavaus. Tässä olkoot ohjeina ne kielipiilliset säännöt, joita opettajia varten on painettu pienemmällä painoksella sivujen alareunoihin ja joita opettaja teroittakoon lapselle suullisesti sen verran kuin näkee milloinkin tarpeelliseksi ja lapsen voivan käsitellä. Tavausesimerkeissä, jotka ovat sivuilla 9—20, ei ole ainoastaan tavattava sana, vaan myös täydellinen tavausosoitus aina 14 sivulle asti. Tavattava sana on heti tavuihin jaettu, esim. **au-ra**, josta ensin luetaan ensimmäisen tavun kirjaimet **a-u**, jotka yhteen lausuttuina kuuluvat **au**; toisessa tavuussa olevat kirjaimet **r-a** luetaan samoin ja lausutaan yhteen **ra**, jonka jäljestä molemmat tavuut yhdistetään sanaksi **aura**. Kun tavalliset kirjaimet ovat opitut sekä kirjaimistos ja tavauskesä, seuraa niiden rinnalla latinaiisten kirjainten oppiminen j. n. e. Sitten seuraa warfinainen sijälu'nn opetus, jonka suhteen näin ahtaassa tilassa ei käy ohjeita antaminen. Sisälukukappaleitten jäljestä seuraa ulkoa luettava osa, johon mentäköön niin pian kuin lapsi voi jonkunlaisia läshjää kotonansa lukea koulussa tapahtuneen valmistuksen mukaan. Kirjan loppuun on liitetty tärkeimmät kertomukset piplianhistoriasta. Siten on lapsilla samassa aapinen, lukukirja ja pieni piplianhistoria, joka lienee suureksi eduksi ei ainoastaan opettajille ja koulussa käyhille lapsille yleensä, vaan erittäinkin köyhälle kansalle, jolle monien kirjojen ostaminen kävisi koviin tuntuvaiksi rasitukseksi. — Tätä paitsi on kirjan lopussa myöskin kirjoituskirjaimet ja kirjoitusoppi siinä järjestyksessä, missä toimittajan mielestä olisi helpoin ja sopivin harjoittaa.

011333444

1848

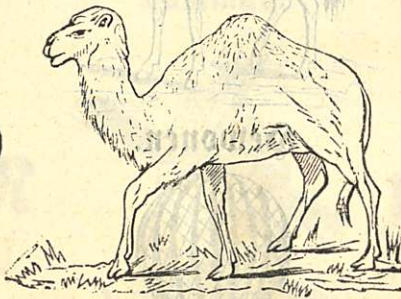
011333444

I. Kirjaimisto.

Maſi.

Dromedari.

Enfeli.

G

G

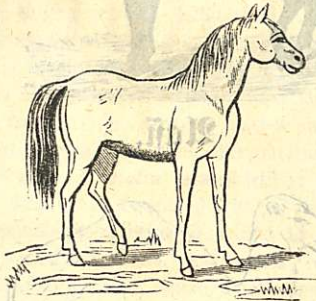
Giraffi.

H

H

S

h

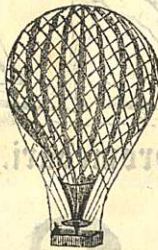
Hewonen.

A

A

A

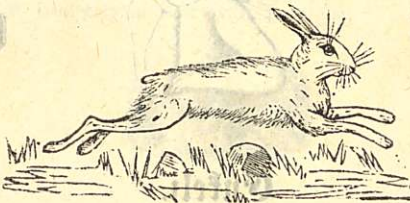
i

Ilmapallo.

A

D

Jänis.

i

R

R

Roira.

Q

Q

Qammas.

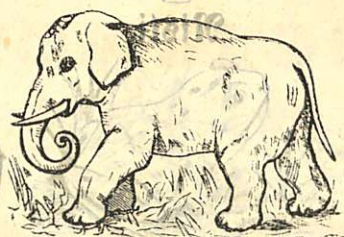
M

M

Mhly.

N

N

Norsu.

offommas

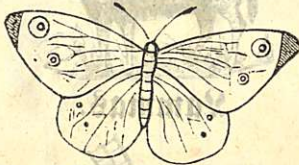
D

D

Drawa.

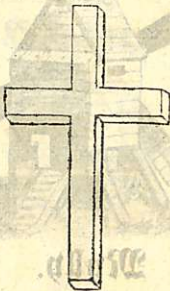
P

P

Perhonen.

R

R

Risti.

S

S

Sammakko.

A

ä

ä

t

Tuoli.

U

ä

ä

U

Ukko.

W

w

Wene.

Y

y

Yölepakko.

Ä

ä

Ämpäri.

Ö

ö

Öljylamppu.

Tavalliset kirjaimet:

A B C D E F G H I J K L M N O
a b c d e f g h i j k l m n o
P Q R S T U V W X Y Z Ä Ö.
p q r s t u v w x y ä ö.

Puhessa samoin kuin lukiesakin käytetään kielen äänneitä, joiden nähtävää merkettä nimitetään kirjaimiksi. Näitä on kahdellaista: isoja ja pieniä. Isoilla kirjaimilla kielestämme alkaa lauseen ensimmäinen sana ja erityiset nimet; kaikissa muissa paikoissa käytetään pieniä kirjaimia.

II. Talvausharjoituksia.

a, e, i, o, u, y, ä, ö.

aa, ee, ii, oo, uu, yy, ää, öö.

au, ou, eu, iu; äy, öy; ai,

ei, oi, ui, äi, öi, yi; uo, yö, ie.

h, j, k, l, m, n, p, r, s (š), t, w, — d, g.

Sielen äänneet ovat kahja laataa: 1) Ääntiöitä: a, e, i, o, u, y, ä, ö, jotta yfinaänkin äännettynä kuuluvat jelleästi; 2) Kerakkeita: d, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, w, jotta ainoaftaan ääntiöiden yhtendessä äännettynä kuuluvat jelleästi.

Ääntiöt ovat joko lyhyitä: a, e, i, o, u, y, ä, ö, jotta laufutaan lyhyesti ja kirjoittaessa merkitään yhdellä ääntiömerkillä, taikka pitkiä: aa, ee, ii, oo, uu, yy, ää, öö, jotta laufutaan pitempään ja merkitään kahdella famallaifella ääntiömerkillä wierekkäin. Näitä paitsi on wielä kakfoiääntiöitä: uo, yö, ie; au, ou, eu, iu; äy, öy, ey; ai, oi, ui, äi, öi, yi, ei, joiſſa kakfi eri ääntiötä on niia yhtönyt, että ne kumpainetkin laufutaan famafſa tauuufſa.

1. Tawuiden muodostus,

a = pu: a, p = u pu, apu; e = lä: e, l = ä lä, elä; i = sä: i, s = ä sä, isä; o = sa: o = s = a sa, osa; u = los: u, l = o = s los, ulos; ä = lä: ä, l = ä lä, älä.

aa = si: a = a aa, s = i si, aasi; ii = li: i = i ii, l = i li, ilii; uu = ni: u = u uu, n = i ni, nuni; ää = ni: ä = ä ää, n = i ni, ääni.

au-ra: a = u au, r = a ra, aura; ou-ru: o = u ou, r = u ru, ouru; eu-ra: e = u eu, r = a ra, enra; äy-räs: ä = y äy, r = ä = s räs, äy-räs; ai-ta: a = i ai, t = a ta, aita; ei-ne: e = i ei, n = e ne, eine; oi-wa: o = i oi, w = a wa, oi-wa; ui-nun: u = i ui, n = u = n nun, ni-nun; äi-ti: ä = i äi, t = i ti, äiti; öi-tä: ö = i öi, t = ä tä, öitä; yö: y = ö yö; ui: u = i ni.

ka-la: k = a ka, l = a la, kala; we-li: w = e we, l = i li, weli; pi-ha: p = i pi, h = a ha, piba; koti: k = o ko, t = i ti, koti; tu-pa: t = u tu, p = a pa, tupa; kylä: k = y ky, l = ä lä, kylä;

Ohteen mittaan eli ääntä välillä katkaisematta sanottu sana tahi sanan osa on tawuu. Jokaisessa tawuussa täytyy olla joku ääntiöääni, sillä muuten ei täy tawuuta selkeästi lausuminen. Ääntiöäänet, sekä lyhyet että pitkät ja katkoiääntiötkin, voivat yksinänsäkin, ilman kerakkeita muodostaa tawuita.

hä-tä: h-ä hä, t-ä tä, hätä; pö-ly: p-ö pö, l-y ly, pöly.

paa-lu: p-a-a paa, l-u lu, paalu; hii-ri: h-i-i hii, r-i ri, hiiri; muu-ri: m-u-u muu, r-i ri, muuri; nää-tä: n-ä-ä nää, t-ä tä, näätä.

pau-la: p-a-u pau, l-a la, paula; neu-la: n-e-u neu, l-a la, neuula; kou-lu: k-o-u kou, l-u lu, koulu; mäh-rä: m-ä-h mäh, r-ä rä, mährä; köh-hä: k-ö-h köh, h-ä hä, köyhä; lai-wa: l-a-i lai, w-a wa, laiwa; lei-pä: l-e-i lei, p-ä pä, leipä; päi-wä: p-ä-i päi, w-ä wä, päitvä.

ar-mo: a-r ar, m-o mo, armo; es-te: e-s es, t-e te, este; it-tu: i-t it, t-u tu, ittu; of-ja: o-f of, j-a ja, ofja; us-to: u-s us, t-o fo, usfo; ys-kä: y-s ys, k-ä kä, yskä; öl-ly: ö-l öl, j-y jy, öljy.

aut-ta-ja: a-u-t aut, t-a ta, autta, ja ja, auttaja; uim-me: u-i-m uim, m-e me, uimme; öil-lä: ö-i-l öil, l-ä lä, öillä.

Useimmiten on niihin kuitentkin yhdistettyinä kerakkeita, joita voi olla tavuussa: 1) yksi kerake ääntiön edellä, 2) yksi ääntiön jäljessä, 3) yksi kummallakin puolella ja 4) kaksi keraketta ääntiön jäljessä ja yksi edellä. Tätä enempiä ei

lam-mas: l-a-m lam, m-a-s mas, lammas;
 leh-mät: l-e-h leh, m-ä-t mät, lehmät; lin-nut:
 l-i-n lin, n-u-t nut, linnut; sor-mus: s-o-r sor,
 m-u-s mus, formus; fär-ryt: f-ä-r fär, r-y-t
 ryt, färrent.

maal-la: m-a-a-l maal, l-a la, maalla; tääl-
 lä: t-ä-ä-l tääl, l-ä lä, täällä; wiis-to: w-i-i-s
 wiis, t-o to, wiisto; pyyn-ti: p-y-y-n pyyn, t-i
 ti, pyynti.

haus-la: h-a-u-s haus, f-a fa, hausta; tuos-
 ja: t-u-o-s tuos, f-a fa, tuosja; tiel-lä: t-i-e-l
 tiel, l-ä lä, tiellä; tänn-ä: t-ä-y-n tänn, n-ä nä,
 tännä; työn-nän: t-y-ö-n työn, n-ä-n nän,
 työnän.

mark-la: m-a-r-f mark, f-a fa, markka; fir-
 tu: f-i-r-f fiir, f-u fu, fiirtu; palk-la: p-a-l-f
 palk, f-a fa, palkka; wirs-ta: w-i-r-s wirs, t-a
 ta, wirsta; hamp-pu: h-a-m-p hamp, p-u pu,
 hamppu; help-po: h-e-l-p help, p-o po, helppo;
 pals-ta: p-a-l-s pals, t-a ta, palsta; pink-la:
 p-i-n-f pink, f-a fa, pinkka; fart-ta: f-a-r-t fart,

joivi kerakkeita suomalaisen tavuusen; ainoastaan kielessämme löytyneissä
 muutamissa vieraisissa sanoissa tavataan kaksi keraketta tavun alussa. Tä-
 män ohjeen mukaan on siis sanat tavuihin jaettavat.

Tavun, joka päättyy ääntiöllä, on avonainen; kerakkeella päättyvä on
 suljettu. Tavun, jossa on pitkä tahti laksoääntiö taikka lyhyttä ääntiötä
 seuraa kaksi keraketta, on pittä; muut tavuut on lyhyitä.

t=a ta, tartta; kent-tä: k=e-n-t kent, t=ä tä, kenttä;
harp=pu: h=a-r=p harp, p=u pu, harppu.

kau-la: k=a-u kau, l=a la, kaula; wa=pa=us:
w=a wa, p=a p=a, wapa, u=s us, wapaus; ou-to:
o=u ou, t=o to, outo; ko-ko=us: k=o ko, k=o ko, koto,
u=s us, kotous; keu-la: k=e-u keu, l=a la, keula;
jo-ke=us: j=o jo, k=e ke, jote, u=s us, joteus.

woit-to: w=o-i-t woit, t=o to, woitto; fun-ni-
oi-tus: k=u-n fun, n=i ni, funni, o=i oi, funnoi,
t=u-s tus, funnioitus; wai-wa: w=a-i wai, w=a
wa, waiwa; wai-wai-nen: w=a-i wai, w=a-i wai,
waiwai, n=e-n nen, waiwainen; wei=ju: w=e-i wei,
j=u ju, weiju; op=pi-nei-ta: o=p op, p=i pi, oppi,
n=e-i nei, oppinei, t=a ta, oppineita; pie-ni-en:
p=i-e pie, n=i ni, pieni, e=u en, pienien.

D, g.

tah-to: t=a=h tah, t=o to, tah-to; tah=dou:
t=n=h tah, d=o=n don, tahdon; waah-to: w=a=a=h
waah, t=o to, waah-to; waah-dos=ja: w=a=a=h waah,
d=o=s dos, waahdos, j=a ja, waahdosja; ma-to:

Minostaan sellaiset kaksoisääntiöt, joissa i on jälkimäisenä äänenä, woi-
wat olla sanan muisfakin tavuissa kuin ensimmäisessä, s. o. kaksoisääntiöt,
joissa i ei ole jälkimäisenä äänenä, jakautuvat sanan muisfa paitsi ensimmäisessä
tavuissa eri tavuihin.

Jos kerale t alkaa lyhyen awonaisen, ääntiöllä päätyvän, tavun ja
tavuu sitten tulee suljetuksi (jos siihen tulee lisäksi joku kerale), pehmenee t d:ksi,
jos sen edellisellä äänenä on ollut h tai joku ääntiö; sanan ensimmäisessä
tavuissa ei kuitenkaan mitään pehennystä tapahdu.

m=a ma, t=o to, mato; ma=dol=la: m=a ma, d=o=l
 dol, madol, l=a la, madolla; fe=to: f=e fe, t=o
 to, fetto; fe=dou: f=e fe, d=o=n don, fedou; ai=ta:
 a=i ai, t=a ta, aita; ai=dan: a=i ai, d=a=n dan,
 aidan; ai=do=tan: a=i ai, d=o do, aido, t=a=n tan,
 aidotan; on=fi: o=n on, f=i fi, onfi; on=gel=la: o=n on,
 g=e=l gel, ongel, l=a la, ongella; lan=ka: l=a=n lan, f=a
 ka, lanfa; lan=gan: l=a=n lan, g=a=n gan, langan;
 hen=fi: h=e=n hen, f=i fi, henfi; hen=gel=li=nen:
 h=e=n hen, g=e=l gel, hengel, l=i li, hengelli, n=e=n
 nen, hengellinen; han=fi: h=a=n han, f=i fi, hanfi;
 han=gel=la: h=a=n han, g=e=l gel, hangel, l=a la,
 hangella; lan=ke=an: l=a=n lan, f=e fe, lanke, a=n
 an, lankean; lan=gen=unt: l=a=n lan, g=e=n gen,
 langen, u=u=t unt, langennut; lan=ge=tan: l=a=n
 lan, g=e ge, lange, t=a=n tan, langetan.

2. Yksitawuisia sanoja.

a e i o u y ä ö — h j k l m n p r s t w — d g.
 a e i o u y ä ö — h j k l m n p r s t v — d g.

hän käy. tuo työ ei käy. hän ei voi. ken tuo on?
 hän käy. tuo työ ei käy. hän ei voi. ken tuo on?
 kun saan sen, niin jään pois. tuo se! wie tuo! hän
 kun saan sen, niin jään pois. tuo se! vie tuo! hän

Jos keräse k alkaa lyhyen awonaisen tavuun, joka sitten tulee suljetuksi
 pehmenee se g:ksi, jos sen edellisinä äänenä on ollut n.

syö ja juo. ken syö? ken juo? jos tuon, niin saan
 syö ja juo. ken syö? ken juo? jos tuon, niin saan
 sen. jos en tuo, niin en saa.
 sen. jos en tuo, niin en saa.

3. Rakittawuusia sanoja.

mi-nä o-len pie-ni lap-si. sen-pä täh-den o-len
 mi-nä o-len pie-ni lap-si. sen-pä täh-den o-len
 wie-lä heik-ko. en-kä tie-dä mi-kä hy-vä, mi-kä pa-ha.
 vie-lä heik-ko. en-kä tie-dä mi-kä hy-vä, mi-kä pa-ha.
 mut-ta on-han mul-la hy-vä i-sä se-kä hel-lä äi-ti.
 mut-ta on-han mul-la hy-vä i-sä se-kä hel-lä äi-ti.
 i-sä oh-jaa, neu-woo las-ta. ar-mas, ra-kas äi-ti hoi-
 i-sä oh-jaa, neu-voo las-ta. ar-mas, ra-kas äi-ti hoi-
 taa las-ta. täs-tä hei-tä ai-na fii-tän. tah-don ol-la
 taa las-ta. täs-tä hei-tä ai-na kii-tän. tah-don ol-la
 heil-le ai-na hy-wä, nöy-rä lap-si. hy-wä luo-ja siu-
 heil-le ai-na hy-vä, nöy-rä lap-si. hy-vä luo-ja siu-
 naa hei-tä; an-na et-tä i-sän se-kä äi-din ai-na pi-tää
 naa hei-tä; an-na et-tä i-sän se-kä äi-din ai-na pi-tää
 sai-sin! jif-fi kun-nes kas-wan se-kä it-se toi-meen
 sai-sin! sik-si kun-nes kas-wan se-kä it-se toi-meen
 tu-len, o-len i-sän yn-nä äi-din luo-na.
 tu-len, o-len i-sän yn-nä äi-din luo-na.

4. Yksi-, kaksi- ja useampitawuusia sanoja.

jam-mak-ko is-tui poi-ti-nen-sa pu-ron reu-nal-
 la. sii-nä nä-ki hän hä-rä-n lä-hel-län-sä kä-ve-le-
 wän. hän luu-li woi-wan-sa pai-su-a hä-rän ko-ko-
 sek-si. kii-vaas-ti ye-ti hän il-maa hen-git-tä-en ma-

haan=sa. jo=pa pul=lis=tui=kin jam=maf=ko ai=mo ta= val=la. hän luu=li jo o=le=van=sa hä=rän ko=koi=nen. fit=ten ky=se=li po=jil=tan=sa ko=pe=a=na, jo=ko o=li hä=rän suu=rui=nen. et vie=lä, vas=ta=si=vat po=jat. vie=lä kis=koi jam=maf=ko il=maa ma=haan=sa. ky=syi=pä sit=ten taas=kin ei=kö jo voit=tai=si här=kää suu=ruu=des=sa. et wie=lä=kään, was=ta=ji=wat po=jat. täs=tä=kös sam=mak=ko vi=has=tui. y=hä kii=vaam=miin ko=ki hän we=tää il=maa ma=haan=sa tul=lat=seen hä=rän ko=koi=sek=si. mut=ta sil=loin=pä sam=mak=ko rauk=ka pa=fah=tu=nee=na heit=ti=kin hen=ken=sä. — niin yl=pe=ys ja ko=pe=us pai=sut=ta=vat ja vii=mein tu=kon tuot=ta=wat.

5. Yhdistettyjä sanoja.

her=ras=ta=lon a=juin=ra=ken=nuk=sen ta=ka=puu=lel=la on puu=tar=ha. puu=tar=has=sa kas=waa ha=wu=pui=ta, leh=ti=pui=ta, o=me=na=pui=ta, mar=ja=pen=sai=ta, mo=nen=lai=ji=a kuf=ka=kas=wi=a. puu=tar=han kes=fi=pai=kal=la on jo=man=nä=köi=nen leif=ki=fent=tä, syr=jä=puo=lel=la puu=tar=haa her=ras=wä=en hu=wi=ma=jo=ja. her=ras=ta=lon pit=ku=lap=set täh=wät leif=ki=fent=täl=lä pal=lin=lyön=nis=sä, kil=wan=juok=sus=sa ja muun=laa=tui=jis=sa hu=wi=lei=keis=sä.

a=la=heik ki=län tu=pa=ra=ken=nuk=ses=sa pi=de=tään pien=ten=las=ten=kou=lu=a ar=ki=päi=vi=nä; py=hä=päi=vi=nä on lu=pa=ai=kaa. aa=mu=puo=lel=la me=ne=vät kou=lu=

lap-set kou-lu-huo-nee-sen-sa aa-pis-kir-jat, vir-si-kir-jat, ki-vi-tau-lut, ki-vi-ky-nät kou-lu-lau-kus-sa. kou-lun-o-pet-ta-ja o-pet-taa kou-lu-lap-sil-le si-sä-lu-ku-a, ul-ko-lu-ku-a, kau-no-kir-joi-tus-ta, vir-ren-vei-suu-ta, hu-vi-lau-lu-ja, leik-ki-lau-lu-ja.

kou-lu-poi-ka käy poi-ka-kou-lus-sa. pä-re-kat-to teh-dään kat-to-pä-reis-tä, rau-ta-kan-ki kan-ki-rau-das-ta ja kan-gas-pur-jeet pur-je-kan-kaas-ta. — si-sä-lu-ku-har-joi-tus. suu-ri-ruh-ti-naan-maa. huu-to-kaup-pa-hin-ta.

6. Isot kirjaimet.

A (D) G (G) H I J K L M N O P
a d e g h i j k l m n o p

R S T U V W X Y Z.
r s t u v w x y z.

Au=na, Ge=ro ja Hel=mi o=wat lap=si=a. Isä-wei hei-dät Jou-lu=na kirj-koon. Rynt-ti-lät wa-lai-si=wat sil-loin kirj-ko=a. Lap-set o-li=wat i=los-ta i=han hän-mäs-tyf-sis-sään. Mui-ta=kin ih-mi-si-ä o-li siel-lä pal-jon. Maa-pu=vin pie-ni Ot-to=kin is-

tui siel-lä. Va-pin-fin nä-ki-wät lap-set sil-loin. Nau-
 hal-li-si-na is-tui-wat fait-ki pen-keis-sään. Sei-so-
 maan nous-tiin muu-ta-mi-a wir-si-ä wei-sa-tes-sa.
 Tä-mä-kös o-li lap-sil-le haus-kaa! Ur-ku-jen-kaan
 ään-tä ei-wät he ol-leet wie-lä en-nen kuul-leet. Wii-
 mein läh-det-tiin fir-kos-ta. Is-tä-wi-ä ta-wat-tiin
 wie-lä ko-ti-mat-kal-la. Ni-dil-leen rien-si-wät lap-
 set he-ti fer-to-maan, mi-tä o-li-wat näh-neet. Sil-lä-
 fin he wie-lä u-nek-sui-wat täs-tä hu-pai-ses-ta mat-
 kas-tan-ja.

Au-rin-ko. Aa-mu. A-pu. Ait-ta. Ee-ro. E-no.
 Au-rin-ko. Aa-mu. A-pu. Ait-ta. Ee-ro. E-no.
 Ee-wa. E-si-val-ta. He-wo-nen. Hei-nä-kuor-ma.
 Ee-wa. E-si-val-ta. He-vo-nen. Hei-nä-kuor-ma.
 Hel-sin-ki. Heik-ki. I-sä. I-kä. Ii-li-ma-to. In-
 Hel-sin-ki. Heik-ki. I-sä. I-kä. Ii-li-ma-to. In-
 te-ri. Ju-ma-la. Jo-han-nes. Jo-ki. Jou-lu. Ka-la.
 ke-ri. Ju-ma-la. Jo-han-nes. Jo-ki. Jou-lu. Ka-la.
 Kal-ja. Ka-na. Kuk-ko. Lap-si. Lam-pi. Lii-sa. Lu-mi.
 Kal-ja. Ka-na. Kuk-ko. Lap-si. Lam-pi. Lii-sa. Lu-mi.
 Met-so. Mies. Mik-ko. Mek-ko. Niit-ty. Nup-pu.
 Met-so. Mies. Mik-ko. Mek-ko. Niit-ty. Nup-pu.
 Nap-pi. Ne-nä. Op-pi. Or-po. Oh-ra. Oh-da-ke.
 Nap-pi. Ne-nä. Op-pi. Or-po. Oh-ra. Oh-da-ke.
 Pe-ru-na. Pie-ta-ri. Peu-ka-lo. Päs-si. Ri-kas. Ren-
 Pe-ru-na. Pie-ta-ri. Peu-ka-lo. Päs-si. Ri-kas. Ren-

ki. Ruot-si. Run-sas. Sa-na. Su-si. Si-su. Sap-pi.
 ki. Ruot-si. Run-sas. Sa-na. Su-si. Si-su. Sap-pi.
 Tu-pa. Te-rä-wä. Tas-ku. Tou-ko. Us-ko. Uu-ni. U-
 Tu-pa. Te-rä-vä. Tas-ku. Tou-ko. Us-ko. Uu-ni. U-
 ni. Un-te-lo. We-si. We-ri. Vai-wa. Wii-sas. Ys-kä.
 ni. Un-te-lo. Ve-si. Ve-ri. Vai-wa. Vii-sas. Ys-kä.
 Yt-si. Ym-py-ri-äi-nen. Y-lis-tet-ty. Äi-ti. Äi-mä.
 Yk-si. Ym-py-ri-äi-nen. Y-lis-tet-ty. Äi-ti. Äi-mä.
 Äy-räs. Ä-ly. Ö-l-jy. Öy-let-ti. Öyk-kä-ri. Öi-nen. —
 Äy-räs. Ä-ly. Ö-l-jy. Öy-let-ti. Öyk-kä-ri. Öi-nen. —
 Dro-me-da-ri. Da-wid. Da-de-li. Da-mas-ko. Go-sen.
 Dro-me-da-ri. Da-vid. Da-de-li. Da-mas-ko. Go-sen.
 Ga-la-te-a. Ga-li-le-a. Gan-ges.
 Ga-la-te-a. Ga-li-le-a. Gan-ges.

Latinaiset kirjaimet.

A D E G H I J K L M N O P
 a d e g h i j k l m n o p
 R S T U W V Y Ä Ö.
 r s t u w v y ä ö.

7. Wieraat firjaimet.

B C F Q V X Z Å. — B C F Q V X Z Å.

b c f q v x z å. — b c f q v x z å.

Bib=li=a. Ba=be=li. Ba=bi=a=ni. Cym=ba=li.

Bib=li=a. Ba=be=li. Ba=bi=a=ni. Cym=ba=li.

Ci=ce=ro. Ce=ci=li=a. Fa=ra=o. Fo=to=gra=fi. Far=

Ci=ce=ro. Ce=ci=li=a. Fa=ra=o. Fo=to=gra=fi. Far=

ma=ceu=ti. Qvi=ri=nus. Qvin=qven=ni. Qva=ran=ta=ni=a.

ma=ceu=ti. Qvi=ri=nus. Qvin=qven=ni. Qva=ran=ta=ni=a.

Vik=tor von Vogt. Xan=tip=pa. Xer=xes. Xe=no=

Vik=tor von Vogt. Xan=tip=pa. Xer=xes. Xe=no=

fon. Zi=on. zeb=ra. Za=ka=ri=as. Å=mål. Å=land.

fon. Zi=on. zeb=ra. Za=ka=ri=as. Å=mål. Å=land.

Ån=ger=man=land.

Ån=ger=man=land.

Wälimerkit.

= -	'	;	:	.	!	?	( ) [ ]
tawuu=	pilkku.	puoli=	kaksois=	piste.	huudah=	tyhmyys=	suksimerkit.
merkit.		piste.	piste eli	dusm.		merkki.	
		seurausm.					
	" "	'	—	=			
	lainaus=	heitto=	ajatus=	yhätäi=			
	merkit.	hengähdy=	merkki.	merkki.			
		sm.					

B lausutaan p:n suhteen yhtä pehmeästi kuin d t:n suhteen suomenkielessä; c lausutaan kuin f, jos sitä seuraa a, o tahi u taikka joku keafe; muissa tapauksissa useimmin kuin f; f kuuluu pasjoa jäyhemmin kuin w; q lausutaan kuin f; v (= „hfsinkertainen v“) kuuluu oikeastaan kuin f, waan käytetään kielestämme usein w:n („kaksinkertaisen w:n“) sijassa; x lausutaan kuin ff, z kuin ff ja ruotsalainen å samoin kuin suomenkielen o.

Tawuumerkkiä käytetään samaan sanaan kuuluvien, toisistaan eroitettujen tawuiden välillä sekä yhdyksanoja yhdistämässä; pilkku eroittaa lauseen

Numerot.

Lavalliset: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Latinaiset: I II III IV V VI VII VIII IX X

Yksi kaksi kolme neljä viisi kuusi seitsemän kahdeksan yhdeksän kymm.

20 30 40 50 60 70 80 90 100 200

XX XXX XL L LX LXX LXXX XC C CC

kaksit. kolmekym. neljäs. viisik. kuusik. seitsem.k. kahdeksank. yhdeks.k. sata kaksisat.

300 400 500 600 700 800 900 1000

CCC CD D DC DCC DCCC CM M

kolmesat. neljäs. viisik. kuusik. seitsem.s. kahdeks.sat. yhdeks.sat. tuhat.

III. Sisälusuharjoituksia.

1.

Jumala on hyvä. Hän on luonut maan. Hän on luonut taitaan. Hän on luonut kaikki, mitä on maassa ja taitaassa. Jumala on luonut minunkin. Hän antoi minulle sekä ruumiin että sielun. Jumala on minun taitvaallinen isäni. Täällä maailmassa on minulla isä ja äiti. Nekin on Jumala luonut. He pitävät minusta huolta ja kasvatavat minua, että

pienemmät osat toisistaan ja puolipiste lauseen osat; **kalloispiste** eli **seurausmerkki** asetetaan joltakulta suorastaan lainattujen sanojen edelle (esim. hän sanoi: „minä menen.“); **piste** asetetaan suorien lauseitten, **huu-** **dahdusmerkki** huudahdusta, walitusta, toivotusta tahi käskyä sijältävien lauseitten ja **kysymysmerkki** kysymien loppuun; **sulkumerkit** pannaan kahden puolen sanaa tahi lausetta, joka ei suorastaan kertomukseen kuulu, vaan mainitaan selitykseksi; **lainausmerkit** asetetaan kahden puolen suorastaan sanasta sanaan lainattua lausetta; **heitto-** **merkki** asetetaan etenkin runoissa jainain lopusta poisjätettyjen ääntöiden paikalle; **ajatusmerkkiä** käytetään eri asiajalkojen välillä sekä muntoin erityistä miettimistä ansaitsewain yhdistysten sanain edellä lauseissa, ja **yhäläisyysmerkit** osoittavat, että niiden kummallakin puolella oswat sanat tahi lu'ut owat yhtä. — § nimitetään pykälämerkkiä ja * sekä † owat wiittausmerkkejä.

tulisin hyväksi ihmiseksi. He opettawat minua tuntemaan ja kiittämään taiwaallista isääni, Jumalaa, joka antaa meille kaikki, mitä tarwitsemme.

Ruumiissani on minulla kaksi kättä ja kaksi jalkaa. Käsiläni woin minä tarttua esineisiin ja jalollani saatan minä käwellä ja juosta. Kummassakin kädesjäni on wiisi sormea ja kummassakin jalassani wiisi warwasta. Minulla on myös kaksi silmää ja kaksi korwaa. Silmilläni minä näen ja korwillani kuulen. Suullani ja kiehelläni minä maistan ja nenälläni woin haistaa. Ruumiini jokaisella kohdalla woin minä tuntea pienemminkin koskennan.

Kun ajattelen, tahdon tahi toiwon jotakin, on se sieluni, joka silloin työtä tekee. Ymmärrys, tahto ja halu owat siis sieluni ominaisuuksia. Minun tarwitsee paljon oppia, että tietäisin, mitä minun on tahtominen, toiwominen ja tekeminen. Oppimiseen tarwitaan paljon ahkeruutta ja uutteruutta. Joka päivä täytyy minun oppia jotakin, sillä muuten on aikani hukkaan kulunut.

Minun ruumiini on kerran kuolewa samoin kuin kukka lakastuu syksyllä. Mutta minun sieluni elää iankaikkisesti. Kun minun ruumiini kuolee, silloin sieluni menee Jumalan luokse. Sillä Jumala on minun taiwaallinen isäni. Hän ottaa lapsensa taiwaasen luokseen. Oi Jumalani, rakas Isäni, miten hyvä sinä olet! Eläesjäni hoidat ja holhooat sinä minua. Kuollessani otat sinä kuolemattoman sieluni taiwaasen luokseji!

Oi taiwaallinen Isäni,
Mua hoidat elinikäni
Ja kuollessani luokseji
Sä otat oman lapsesji!

2. Jumalan suojeles.

Kerran meni kaksi pientä poikaa metsään. He aikoivat poimia marjoja. Kun he juuri olivat löytäneet marjoja, tuli suuri susi heidän lähellensä. Pojat pelästyivät kovasti. He eivät tietäneet, mitä heidän olisi tekeminen päästäksensä sutta pakoon. Viimein lausui pienin pojista: „Rukoilkaamme Jumalata auttamaan!“ Ja he laskeutuivat polvilleen yhdessä ja lausuiivat: „Jumala, rakas taivaallinen Isämme, varjele meitä sudelta!“

Susi tuli heidän eteensä, katseli heitä vähän aikaa ja juoksi pois metsään.

*Sun suojaassasi, Jumala,
Mä olen aina turvassa;
Sä yöllä sekä päivällä
Mua olet aina lähellä!*

3. Pikkumies Hemmo.

Pikkumies Hemmo oli tullut jouluksi koulusta kotiinsa. Enonsa oli opettanut hänelle monta hyvää asiaa. Ne kätki Hemmo mieleensä ja sai joululahjaksi pienen kausniin kirjjan.

Kerran istui Hemmo kotona ja puhui seuraavata: „Minä olen lapsi,“ sanoi hän. „Lapset tietävät vähän ja ymmärtävät vähän. Sen tähden täytyy lapsia opettaa ja neuvoa. Niin tulevat he ymmärtäväisiksi. Niin eno aina sanoo.

Kotona opettavat minua vanhempani ja koulussa opettajani. Heille olen minä velvollinen osoittamaan kuuliaisuutta ja kiitollisuutta. Niin kauan kuin minua

opetetaan, olen minä koululapsi. Hyvä lapsi on koulussa tarffa. Hän kuulee kaikki, mitä opettaja sanoo. Hän kätkee mieleensä kaikki, mitä saa tietää. Niin eno aina sanoo.

Hyvä lapsi käy mielellään koulussa. Hän on ahkera, puhdas, siiveä ja hiljainen. Hän elää muiden lasten kanssa sovinnosja. Hyvä lapsi tulee ajallansa kouluun. Hän ei mennessään rähise tiellä eikä ole wallaton. Siewästi hän myös tulee koulusta kotiin.

Näin on eno sanonut. Ja minä tahdon aina olla siiveä, nöyrä ja kuuliainen lapsi."

4. Lapsukaisten koululaulu.

*Koska meitä käsketään
Mielessämme pitämään
Neuvoa ja opetusta,
Joista saamme valistusta,
Niin me kaiken ikämme
Mielessämme pidämme.*

*Ahkerat ja siivot me
Aina olla tahdomme;
Nöyrät myös ja kuuliaiset,
Jumalaamme luottavaiset,
Joka aina armostaan
Valmis onpi auttamaan.*

*Pikku taulut, kirjaiset
Meille ovat mieluiset,
Niistä monet opit saamme,
Tuta myöskin Jumalaamme.
Tätä koulu tarkoittaa,
Joka meitä opettaa.*

*Lapsiraukat, jotka vaan
Kulkumaille ajetaan,
Jäävät ilman opetusta,
Oppivat vain pahennusta;
Isä hyvä laupias
Auta, hoida lapsias!*

5. Pienet wiat.

Oli kerran poika, jonka nimi oli Pekka. Hän oli muuten warsin kiltti poika, mutta hänellä oli tapana usein keksiä pieniä walheita. Kun kukaan ei nuhdellut häntä walheista eikä kokenut häntä parantaa, waan pikemmin naurettiin hänen puheitaan, oppi hän yhä enemmän walehtelemaan. Mutta mitenkäs käwikään? Samalla kun Pekka kasvoi suuremmaksi, suureniwat hänen walheensakin. Ja viimein käwi niin, ett'ei kukaan ihminen enää uskonut Pekkaa, waikka hän puhui tottakin, sillä kaikki pitivät häntä walehtelijana.

Toinen poika, jonka nimi oli Juhon, otti kerran ohitse fulkeisjaan omenan naapurin puutarhasta. Hän ei silloin ajatellut, että hänestä sen tähden tulisi waras. Mutta niin käwi kuitenkin. Viimein ei hän woinut milloinkaan fulkea puutarhan ohitse ottamatta sieltä muutamia omenia taskuunsa, jos niitä waan sattui saatavilla olemaan. Käwipä vielä lopulta niinkin, että muitakin esineitä, jotka eivät olleet Juhon omia, tawattiin häneltä. Ja niin tuli Juhosta viimein suuri waras.

Rakkaat lapset! Karttaka pieniä wikoja ja kokekaa niistä päästä! Sillä pienistä wioista woi hywin helposti kaswaa suuria wikoja. Ja silloin on jo liian myöhäistä ja waikeata niistä päästä.

6. Lapsen laulu.

*Lapsi olen laulavainen,
Pieni vielä voimaton,
Huvitusta halaavainen,
Huikennellen huoleton.*

*Aina löydän avoimena
Äidin helman hupaisen;
Isän polven istuimena
Tunnen minä turvaisen.*

*Eipä äidin rakkautta
Vaivatkaan voi vähentää,
Isän hyvän hartautta
Elon huolet hävittää.*

*Kielto taikka käskeminen
Armas onpi äidiltä,
Opin, neuvon ottaminen
Intoisampi isältä.*

*Sis on syytä nuoruudessa
Heitä hyvin kuulemaan,
Vanhemmille vanhuudessa
Vielä arvon antamaan.*

7. Tähdet.

Tähdet näyttävät isoilta kipinöiltä, mutta eivät liiku niin sukkelaan. Toiset loistavat paljoa kirkaammin kuin toiset; pienemmät näkee vaan silloin, kun taivas on aivan selkeä ja kun muutoin on aivan pimeä. Sangen kaunista on, että hyvä Jumala on valaissut pimeän yön tähdillä. Hurskaat ihmiset katselevat mielellään tähdikästä taivasta ja muistavat Jumalaa, joka kaikki on luonut ja kaikki hoitaa. Lukeneeksi ei tähtiä saa, kun niitä on niin paljon eivätkä ne ole järjestyksessä. Onpa kuitenkin ihmisiä, jotka tuntevat jokaisen tähden ja tietävät, millä paikalla taivaalla mikin on. Lapsetkin ehkä tuntevat ehtootähden, jonka näkevät niillä seuduin, mihin aurinko laskee.

8. Enkel'-laulu.

*Nukutti äiti lapsosen
Puun varjoon linaliekkukun;
Suut' antoi hälle sinaten,
Riens' itse töitten humuhun.*

*Laps' ääneti vain nukkuikin
Kuin lintu oksall' yötähän,
Ja äiti voimin ahkerin
Iloisna riehui töissähän.*

Vaan sävel outo illalla
 Kuin veisu kaikui korvihin;
 Siit' aateltiin: „se laulua
 Lie lapsoselle enkelin!“

Jo päivä sammui. Lapsen luo
 Riens äiti riemuin kukkineen:
 Hän syleilee, — vaan kylm' on
 tuo! —
 Tukehtui raukka ryysyilleen!

Niin: — „enkel'-laulu“ äskeinen
 Vuoteella lapsen veisattiin:
 Hän kanssa kultapäivyen
 Valoisiin maihin muutettiin.

9. Hewonen.

Hewonen on meillä suurin ja kauniin koti-eläin. Sen ruumista peittävät lyhyet karvat. Hewonen on väriltään valkea, harmaa, musta tahi ruskea, vieläpä monen muunkin värinen. Sen pää on pitkä, silmät suuret ja wilkkaat sekä korvat suippeat ja liikkuvaiset. Raula on kaarewa ja siinä on pitkä jouhinen harja. Hewosella on myös häntä jouhinen. Runko on pyöreä ja solakka. Salat ovat pitkät ja hoikat. Jokaisessa jalassa on kario, johon seppä lyö rautaiset kengät. Muuten ei hewonen pysyisi seisomassa liukkailla paikoilla eikä saata arostelematta juosta kowilla, kiviisillä teillä. Nuorta ja pientä hewosta nimitetään warsaksi, ja parina tahi kolmena vuonna kaswaa se isoksi hewoseksi. Hewonen on tarkka, wiisas, oppiwainen, tottelewainen ja hywäntapainen eläin. Mutta jos sitä pahasti pidetään, tulee se pahantapaiseksi. Hewosella ratsastetaan ja wedätetään kuormia sekä ajellaan muuten. Sääliättömät ihmiset kohtelevat hewosiaan huonosti ja wedätävät niillä liian suuria kuormia. Useinpa he niitä vielä syöttömästi ruoskivatkin. Hewonen syö heiniä, silppua ja tauroja.

10. Varpunen.

*Jos ruikutella voisin
Ma kielin sataisin
Tai kiurusena oisin
Kohoova pilvihin. —*

*Nin aina kiitteleisin
Suloista Suomea
Ja Jumalalle veisin
Ma huokauksensa.*

*Hän silmät ehkä loisi
Myös meihin raukkoihin
Ja päivän paistaa soisi
Saloihin synkkihin.*

*Ei ääni mulle suotu
Oo satakielisen;
Heikoksi siipi luotu,
Ei kannataivaasen.*

*Vaan laulustani kuiten
En huoli vaieta,
Kun ääni lintuin muitten
Ei kuulu talvella.*

*Paremmat lauluäänet
Keväällä ehtinee,
Nin kuullessansa noita
Jo varpu vaikenee!*

11. Lehmä, hevonen, lammas ja koira.

Olivatpa kerran lehmä, hevonen, lammas ja koira yhdessä laitumella. He väittelivät keskenänsä, kuka heistä olisi ihmiselle hyödyllisin. Lehmä sanoi: „Ihminen saa minulta maitoa, maukasta juustoa ja voita.“ — Hevonen puhui: „Minä vedän isäntäni raskasta rekeä ja kiidän kepein askelin ja tuulen vauhdilla kannan ratsumiestä.“ — Lammas kertoi: „Minä kuljen paljaana ja alastonna, että isäntäni voisi vaatettaa itseään minun willoillani.“ — Sitten tuli koira heidän luoksensa. Mutta he katselivat häntä karsain silmin, juuri kuin olisi hän aivan hyödytön eläin. Mutta isäntä tuli heti perässä, kutsui koira, hywäili ja silitteli häntä. Lehmä, hevonen ja lammas murisivat tästä. Wiimein hevonen uskalsi kysyä: „Minkä tähden näin teet? Emmeko me ansaitse paremmin rakkauttafi

kuin tuo hyödytön eläin?" — Mutta isäntä hyväili koiransa vieläkin hellempin ja sanoi: „Tämä on urhoollisesti pelastanut ainoan rakkauteni poikani raiwoisan tulwan wallasta; mitenkäs siis unhottaisin häntä?"

12. Kissa ja hiiri.

*Pieni kissanpoikanen
Katsoi sillan reikiin:
„Hiiri, kuules hiironen,
Tule tänne leikkiin!“*

*„Kumpi meist' on vikkelin,
Sitä pitäis koittaa;
Emä lupas rinkelin
Sille, joka voittaa.“*

*Hiiri hupsu kovin on
Ahne rinkelille;
Jääd' ei malta loukkohon,
Lähtee kilpasille.*

*Juosta vilisteltihin;
Ensin kerkes hiiri.
Saiko palkaks rinkelin?
Ei — vaan paistin Miiri.*

13. Puutarhan hoitaja.

Pienesä huoneessa liki herrastalon weräjää asuu vanha mies. Hän on puutarhan hoitaja. Hän tekee puutarhasa ahkerasti työtä lapiolla ja rautaharavalla. Hän on niin hyvä ja ystävällinen. Eloisena katselee hän kauniisti kukoistavia kasveja. Hän nimittää puita oppilaitseen ja kukkia neitosikseen. Hyvänä hän pitää niitä juuri kuin hyvä isä lapsiaan, ja selvästi näkee, että ne menestyvät hänen hoidossaan. Kasvit ovat hänen rikkautensa, ja ne palkitsevat moninkertaisesti hänen waiwansa. Hän ei käsitäkään, miten kewyhtmieliset ihmiset hentowat kaswia wahingoittaa saamatta siitä mitään hyötyä. Jos hän näkee jonkun wallattoman pojan wahingoittawan

puuta, sanoo hän: „Ajatteletko, mitä teet? Tämä puu on kaunistuksena ja varjona koko tienoolle. Ihmisille ja eläimille on fiitä iloa pitkiksi ajoiksi.“

14. Puu syksyllä.

Lapsi: „*Puu, puu, tuhleri mies!*
Äsken oksasi täynn' oli kultaa.
Koht' olet tyhjä. Kukapa ties,
Vielä sun täytyvi kerjätä multa!“
 „*Kaikk, kaikk' antelet pois!*
Marjas on syöty tai maassa nyt makaa.
Isä jos näin sun näkevä ois,
Kuolleeksi luulisi, poikki sun hakkaa.“

Puu: „*Laps', laps', Luoja, kun loi,*
Antoi mun lehtiä, marjoja kantaa —
Itsellenikö vaan Hän ne soi?
Eikö mun pitänyt muillekin antaa?“

„*Kas, kas, lehteni maass',*
Mullan höysteiseksi ne saattaa.
Uusina puina jo marjani taas
Seisovat, kerran kun myrsky mun kaataa.“

15. Pääskysel ja Varpunen.

Kaksi pääskystä oli kerran tehnyt pesänsä tallin oven kohdalle. Kerran havaitsivat he, että varpunen lensi pesään. He koettivat ajaa häntä pois. Mutta varpunen ei lähtenytäkään, vaan puri heitä, kun he yrittivät mennä sisälle. Nytpä tapahtui kummia. Nämä

kaksi pääskystä kutsuivat ison joukon muita pääskysiä apuunsa. Kaikki toivat he suussaan olkia ja savea. Näillä alkoivat he tukkia pesän suuta umpeen, niin että varpunen olisi kyllä kuollut sinne nälkään, jos ei eräs armelias poika olisi häntä sieltä pelastanut. Pääskykset saivat pesänsä takaisin. Mutta siinä eivät he enää menestyneet, vaan rakensivat itselleen toisen pesän.

16. Helmin kiikkulaulu.

*Kiikkumaan,
Liikkumaan!
Annas alku, veikko!
Autathan sä mielelläs
Pientä kulta-Helmiäs,
Joll' on voima heikko.*

*Hei nyt vaan
Heijaamaan!
Lennä, kiikku, lennä!
En mä pelkäis, latvoihin
Josko kiikku rapsaiskin —
Annetaan vaan mennä!*

*Näin nyt vois
Lentää pois,
Vaikka taivahasen,
Tok, en sinne vielä jäis,
Isääni se itkettäis —
Alas lennän taasen.*

17. Jumala outtaa kaikessa hädässä.

Pikku Suho juoksi rantaan poimimaan näkinkentkiä. Hän oli hyvin köyhä ja hänen täytyi nytkin kulkea paljain jaloin kivijellä rannalla.

Ryhneleet loistivat hänen silmissään. Hän oli sekä väsynyt että nälkäinen, mutta hänellä ei ollut mitään syötävää. Hän ajatteli köyhää äitiänsä, joka lapsineen asui pientesä kalastajan mötissä rannalla. Murhe ja köyhyys painoivat heitä kuin raskas taakka.

Mutta Juho oli oppinut tuntemaan, kenen luoksi hänen oli hädäsään pakeneminen. Hän laskeutui polvilleen ja rukoili: „Hyvä Jumala! Armahda meitä! Isäni hukutettiin mereen. Anna äidille, anna meille raukoille leipää! Jumala, taiwaallinen isäni, kuule minua!“
Lapsen ääni kuului taiwaasen. Taiwaan herra kuunteli hänen rukoustaansa. Lohdutettuna ja iloisena nousi Juho ylös. Ja heti löysi hän simpukan, jonka sisällä oli kallisarvoinen helmi.

He myivät helmen ja saivat siitä rahaa niin paljon, että he saattoivat ostaa leipää ja muita tarpeita itselleen. Tästä oppi Juho, että Jumala auttaa kaikessa hädässä.

18. Synnyinmaa.

*Suomi armas synnyinmaamme
Tuhatjärvinen,
Sulta kehdon, kodon saamme,
Haudan rauhaisen.
Kallis, kallis meille aina
Köyhä niememme,
Kankahias kultamaina
Varsin lemmimme.*

19. Koti.

Minulla on pieni koti, jota rakastan enemmän kuin mitään muuta paikkaa maan päällä. Isäni taloa en saata milloinkaan unhottaa. Siellä olen kotonani, siellä parahiten viihdyn. Enkö tuntisi tietä ja veräjätä?

Enkö muistaisi taloa ja tupaa? Kaikki on minulle siellä niin perin tuttua. Näitä portaitahan usein olen astunut. Tämän ovenhan usein olen avannut. Olen katsellut ikkunasta pihalle. Olen lämmitellyt takkavalkean loistossa. Olen syönyt pöydässä. Olen maannut vuoteessa. Tunnen jokaisen istuimen, joka kiven ja polun. Siellä en eksyisi, en yön pimeydessäkään.

Usein olin mukana, kun hevosia kaivolla juotettiin. Usein saatoin lehmiämme laitumelle. Usein nauroin Mustille, kun se oravata haukkui. Muistan vielä pihlajan, marjoista punertavana, ja koivun, jossa leppäkerttu tavan takaa lauloi. Kesällä olen mansikoita aholla poiminut. Talvella olen siellä mäkeä laskenut. Silloinpa iloa, kun jää suli järvestä ja pääsimme veneellä soutelemaan. Syksyllä taas lentää kiidätimme kuin lintuset eteenpäin kirkkaalla jäällä.

Vähätpä siitä, onko kotini ollut rikas tai köyhä. Olen siellä elänyt onnellisena. Siellä on ollut lämmin ja hyvä olla, vaatetta ja ruokaa, hoitoa ja rakkautta olen siellä saanut. Siellä olen lapsesta asti kasvanut. Siellä on isäni tehnyt työtä, siellä on äitini minulle laulanut kauniita laulujaan. Iltasin maata pannahsamme kuulin äitini rukoilevan. Hyvä Jumala, sanoi hän, tee lapsestani hyvä ihminen. Sinä, meidän taivaallinen isämme, anna meidän aina olla uskollisina lapsinasi. Ja sitten opetti hän minulle tuon kauniin rukouksen: „Jumal', lasten ystävä“ . . . .

Niin, tiedänhän sen, että kaikki hyvyys on lahja taivaalliselta isältämme. Ja hänen hyviä ja siunattuja lahjojansa on tuo armas kotikin. Senvuoksi tahdon häntä kiittää ja ylistää kaiken elinaikani.

20. Isänmaan virsi.

1. Oi kuningasten kuningas,
Sä maan ja taiwaan valtiäs,
Myös tälle maalle silmäs luo
Ja armos runsaat lahjat suo!

2. Wähäinen meidän kansa on,
Maailman silmis' arwoton;
Waan mitä mahtawinkin wois,
Jos voimaa Sult' ei saanut ois?

3. On edessäs kuin tomu waan
Suuruudet, woimat, wallat maan;
Kun wiittaa, korkein alenee
Ja matalaiset ylenee.

4. Kuink' usein juuri walitsit
Useisjes pienet, alhaijet,
Siks, että Sinun woimasi
Selvemmin heisjäs nähyisi.

5. Kun tahdoit kansan walitun,
Otitpa ylenkatsotun
Ja halwan Juudan kansan, sen
Teit wartiaksi totuuden.

6. Ja Bethlehempä, pienoisiin
Tuo kaupungeista Juudankin,
Sai armon armoist' ylimmän,
Messiaan nähdä syntyvän.

7. Oi Herra, kuule meitä myös,
Tee meisjäkin Sun armothys!
Suuruutta emme ruikoile,
Me pienuutemme thydymme.

8. Jos meidän kansa aina jais
Waan olla palvelijanais,
Sun töitäs aina toimittaa,
Walistua ja walistaa!

21. Lastenvirsi.

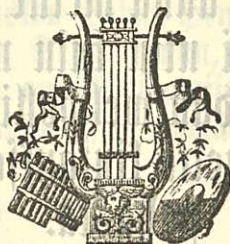
1. *Mä silmän' luon ylös taivaasen
Ja käten' yhtehen liitän;
Sua, Herra, ystävä lapsien,
Mä sydämmestäni kiitän.*

2. *Ah, iloist' on sua ylistää
Ja mielellän' mä sen teenkin;
Mä tiedän: et mua hylkää sä,
Vaan katsot pienoiseenkin.*

3. *Oi kiitos kaikesta, mitä soi
Sun armos armasta mulle,
Oi kiitos muustakin, jot' en voi
Mä tyystin lausua sulle!*

4. *Mä olen taimi sun tarhassas
Ja varten taivasta luotu,
Sun isälliseen huomahas
Jo syntymästäni suotu.*

5. *Mua suojaa sä, Isä armoimen,
Sun henkes voimalla vielä,
Ja tieni johdata taivaasen,
Ijäiseen elohon siellä!*

IV. Ustolufu.

1. Herran Nukous.

Isä meidän, joka olet taiwaissa!
 Pyhitetty olkoon Sinun nimesi. Lä-
 hes tulkoon Sinun valtakuntasi. Ta-
 pahutkoon Sinun tahtosi niin maassa
 kuin taiwaassa. Anna meille tänä
 päivänä meidän jokapäiväinen lei-
 päimme. Ja anna meille meidän syn-
 tienne anteeksi niin kuin mekin anteeksi
 annamme meidän welvollistemme. Ja
 älä johdata meitä kiusaukseen. Mutta
 päästä meitä pahasta. Sillä Sinun
 on valtakunta, woima ja kunnia ijan-
 kaikkisesti. Amen.

2. Uskon-Tunnustus.

1. Minä uskon Jumalan päälle, Iän kaiffiwaltiaan, taivaan ja maan Luojan.

2. Minä uskon Jesuksen Kristuksen päälle, Hänen ainoan poikansa, meidän Herramme, jota siki Pyhästä Hengestä, syntyi neitseestä Mariasta, piinattiin Pontius Pilatuksen aikana, ristiin nautittiin, kuoletettiin ja haudattiin; astui alas helwettiin, kolmantena päivänä nousi ylös kuolleista, astui ylös taivaaseen, istuu Iän Jumalan kaiffiwaltiaan oikealla kädellä, sieltä on tulewa tuomitsemaan eläviä ja kuolleita.

3. Minä uskon Pyhän Hengen päälle, yhden pyhän Kristillisen Seurakunnan, pyhain ihmisten yhteyden, syntein anteeksi saamisen, ruumiin ylösnousemisen ja ijankaikkisen elämän.

3. Jumalan kymmenen käskyjanaa.

1. Minä olen Herra sinun Jumalasi. Ei sinun pidä muita Jumalia pitämäu minun edessäni.

2. Ei sinun pidä turhaan lausuman Herran sinun Jumalasi nimeä, sillä ei Herra pidä sitä rankaisematta, joka Hänen nimensä turhaan lausuu.

3. Muista Lepopäivää, että sen pyhittäisit.

4. Sinun pitää kunnioittaman isääsi ja äitiäsi, ettäs menestyisit ja kauwan eläisit maan päällä.

5. Ei sinun pidä tappaman.

6. Ei sinun pidä huorin tekemän.

7. Ei sinun pidä warastaman.

8. Ei sinun pidä wäärää todistusta sanoman lähimmäistäsi vastaan.

9. Ei sinun pidä pyytämän lähimmäiseji huonetta.

10. Ei sinun pidä himoitseman lähimmäiseji emäntää, eikä hänen palweliatansa, eikä piikaansa, eikä hänen härkänsä, eikä hänen juhtaansa, eikä mitään, mikä lähimmäiseji oma on.

Kaikkien näitten käskyjen pääsisältö on tämä:

Sinun pitää rakastaman Herraa Jumalatasi kaikesta sydäimestäsi, kaikesta sielustasi, kaikesta mielestäsi ja kaikesta voimastasi. Ja sinun pitää rakastaman lähimmäistäsi niinkuin itseäsi.

Kaikki siis, mitä te tahdotte, että ihmisten pitää teille tekemän, se tehkäät te myös heille: sillä tämä on laki ja profeetat.

Pelkää Jumalata ja pidä Hänen käskynsä: sillä sitä tulee kaikkein ihmisten tehdä.

4. Rasteen Sakramentti,

jotka Herramme Jeesus Kristus jääsi näillä sanoilla:

Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa ewankeliumia kaikille luoduille. Joka uskoo ja kastetaan, se tulee autuaaksi, mutta joka ei usko, se kadotetaan. Minulle on annettu kaikki voima taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja opettakaa kaikkea kansaa ja kastakaa heitä nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen. Ja opettakaa heitä pitämään kaikki, mitä Minä olen teille käskenyt. Ja katso! Minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti. Ellei joku synny vedestä ja Hengestä, ei hän taida Jumalan valtakuntaan sisälle tulla. Mitä lihasta syntynyt on, se on liha, ja mitä Hengestä syntynyt on, se on Henki.

5. Herran Ehtoollinen.

Meidän Herra Jeesus Kristus sinä yönä, jona Hän petettiin, otti leivän, kiitti, mursi ja antoi opetuslapsilleen ja sanoi: „Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan; se tehkääte minun muistokseni.“

Samalla muotoa ehtoollisen jälkeen otti Hän myös kalkin, kiitti, antoi heille ja sanoi: „Ottakaa ja juokaa tästä kaikki, tämä on Uuden Testamentin kalkki, minun veresräni, joka teidän ja monen edestä wuodatetaan syntein anteeksi antamiseksi; se tehkää, niin usein kuin te juotte, minun muistokseni.“

6. **Aamurukous.****Aamurukous.**

Minä kiitän Sinua, minun taiwaallinen Isäni, Jesuksen Kristuksen, Sinun rakkaan Poikasi kautta, ettäs minua tänä yönä kaikesta waarasta ja wahingosta armollisesti warjellut olet; ja rukoilin Sinua, ettäs minulle anteesi antaisit kaikki minun syntini, joilla minä tänä yönä Sinun mieleksi rikkonut olen, ja myös tänä päivänä warjelisit minua kaikesta synnistä ja pahuudesta, niin että minun elämäni ja kaikki minun työni Sinulle kelpaisivat. Sillä minä annan itseni, sieluni, ruumiini ja kaikki thyni, mikä minulla on, Sinun haltuusi ja huomaasi. Sinun pyhät enkelisi olkoot minun kansani ja älkööt kuhunkaan minusta luopuko! Sinun Pyhä Henkesi walaiskoon ja hallitkoon minua, ettei se paha wihemies, perkele, minusta mitäkään woittaisi! Amen.

Sun pueles, Herra, korotan
Hartahan kiitokseni,
Kun annoit päivän ihanan
Taas koittaa ilokseni.

Niin aamurukon koittaissa,
Kuin päivän laskemassa,
Vahvassa olen turvassa
Suojassa laupiaassa.

Suo, että pysyn omanas
Sun rakkautes tähden
Ja osallisna armostas,
Kun vihdoin täältä lähden!

Ohjorukous.

Minä kiitän Sinua, minun taiwaallinen Isäni, Jesuksen Kristuksen, Sinun rakkaan Poikasi kautta, ettäs minua tänä päivänä kaikesta waarasta ja wahingosta armollisesti warjellut olet; ja rukoilin Sinua, ettäs minulle anteesi antaisit kaikki minun syntini, joilla minä tänä päivänä sinun mieleksi rikkonut olen, ja ettäs tänä yönä minua ar-

mollisesti warjelist ja minusta murheen pitäisit; sillä minä annan itseni, ruumiini ja sieluni ja kaikki tyyni, mitä minulla on, Sinun huomaasi ja käsiisi. Sinun pyhät enkelisi ol-
 foot minun kausiani ja älkööt kuhunkaan minusta luopuko;
 Sinun Pyhä Henkesi valaiskoon minua, ettei se paha wi-
 hamies, perkele, minusta mitäkään voittaisi! Amen.

Walwo Herra, rakas taiwaallinen Isä, meidän ylitsemme ja warjele meitä siltä kavalalta kiusaajalta, joka aina ympäri käy, etjien, fetä hän saisi hukuttaa: anna meille armosi, että me wah-
 walla uskolla miehuullisesti häntä wastustaisimme ja tänä yönä Sinun pyhän warjelukseksi alla murheetonna lepäisimme. Sinun rakkaan Poikasi, Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta. Amen.

Levolle lasken, Luojani,
 Armias ole suojani;
 Jos sijaltain en nousisi,
 Taivaasen ota luoksesi!

Ruosten rukous.

Herra Jumala, taiwaallinen Isä! Me ruotoilemme Si-
 nua, Sinun rakkaan Poikasi, Jesuksen Kristuksen tähden,
 anna meille pyhä armosi, että me oikeassa uskossa, hywisä
 tawoisfa ja opissa päiwä päiwältä kaswaisimme ja lisää-
 tyisimme; ja että Sinä meitä, meidän vanhempiamme ja
 esivaltaamme tänä päiwänä kaikesta pahasta armollisesti
 warjella ja suojella tahtoisit. Amen.

Suo Herra, hetket nuoruuteni
 Sun mieltäs myöten käyttäisin
 Ja aina täällä eläissäni
 Sun tahtoasi täyttäisin.
 Sä ota minut huomahas,
 Suo olen aina omanas!

Sä hyvydelläs avaralla
 Toit minun tänne maailmaan,
 Siis anna, että varjos alla
 Vakaana aina vaellan.
 Sun haltuus, rakas Isäni,
 Mä heitän kaikki huoleni!

Suo armon ajan oikein käytän
 Ja pyhää mieltäs noudatan,
 Suo tehtäväni kaikki täytän
 Ja liittos pidän ainian,
 Niin armohosi turvaten
 Ijäisen perin autuuden.

Rukous ruoalle käydessä.

Herra Jumala, taiwaallinen Isä! Siunaa meitä ja näitä Sinun lahjojasi, jotka Sinä meille ruumiin ravinnoksi armollisesti suonut olet; ja anna pyhä armosi, että me kohtuullisesti ja Sinun mieltäsi rikkomata niitä nautitsijimmme! Sinun Poikasi, Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta. Amen.

Tule, Jesus rakas, vieraaksemme,
Siunaa, mitä annoit omaksemme!

Rukous ruoalta päästyä.

Kiittäkäämme Herraa, sillä Hän on hyvä ja Hänen laupeutensa pysyy iankaikkisesti; joka ruoan antaa jokaiselle hengelle, joka eläimille antaa heidän ruokansa ja kaarneen pojille, jotka Häntä awuksensa huutawat! Runnia olkoon Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle niin kuin alusta on ollut ja aina iankaikkisesta iankaikkiseen! Amen.

Leipää elämän, oi Jesus, meille anna,
Kun nyt ruumiin ravitset ruoalla maallisella.

Siunaus.

Herra siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä, Herra valistakoon kasvonsa meidän päällemme, ja olkoon meille armollinen; Herra kääntäköön kasvonsa meidän puoleemme ja antakoon meille iankaikkisen rauhan! Nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen. Amen.

7. Synnin tunnustus.

Ei löydy yhtään ihmistä,
 Jot' olis puhdas syntistä;
 Mut' armos, Herra, juuri on,
 Sun laupantes rajaton.

Syntini minä tunnustan,
 Mun tiedät niitä katuvan;
 Ah, kuule huokaukseni:
 Auteeksi anna syntini! —

Di Sinä kaikkein armollisin Herra Jeesus Kristus, armahda minua waiwaista syntistä ja katsahda minun puoleeni laupintesi silmillä, niin kuin Sinä katsoit Pietarin puoleen salissa, koska hän Sinun kieltänyt oli, ja niin kuin Sinä katsoit syntisen waimon puoleen pöydän tykönä fariseuksen huoneessa ja ryöwäriin puoleen ristin hirsipuussa; ja anna minulle kaikkein pyhimmän armosi kautta, että minä Pietarin kanssa itkisin syntiäni, syntisen waimon kanssa Sinua täydellisesti rakastaisin ja ryöwäriin kanssa katselisin pyhiä kasvojasi taiwaassa ijankaikkisesti. Amen.

Ah Herrani, Sydäntäni
 Kowasti synti waiwaa,
 En löydy waan Ma päällä maan
 Yhtään, ken auttaa taitaa

Siis kiirehdin Nyt minäkin,
 Di Jeesus, suojahasi;
 Mä murheessa ja tuskassa
 Saan turwan haawoisjasi.

Kaikkein autuus, Kolminaisuus
 Di kuule ruitouksien,
 Ja armostas Myös täytä ja
 Mun nöyry anomuksen.

V. Kertomuksia Piibliän historiasta.

A. Vanhasta Testamentista.

1. Luomiuuen.

Alus ja loi Jumala taivaan ja maan. Maa oli autio ja tyhjä. Pimeys oli syvyyden päällä ja Jumalan Henki liikkui wetten päällä.

Jumala sanoi: „tulkoon walkeus,“ ja walkeus tuli. Jumala eroitti walkeuden pimeydestä ja nimitti walkeuden päiväksi ja pimeyden yöksi. Ja tuli ehtoosta ja aamusta ensimmäinen päivä.

Toisena päivänä loi Jumala taivaan awaruuden. Kolmantena eroitti Jumala wedet maasta ja kaswatti ruohon ja hedelmälliset puut. Neljäntenä päivänä loi Jumala auringon, kuun ja tähdet. Viidentenä loi Jumala kaikki eläimet, joita wedet kuohuivat, ja linnut. Kuudentena päivänä loi Jumala maan eläimet.

Kun Jumala oli kaikki nämä luonut, sanoi hän: „tehkäämme ihminen meidän muotomme jälkeen. Hän wallitkoon kalat meressä, taivaan linnut ja karjan ja koko maan.“ Ja Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen. — Ja Jumala katsoi kaikkia, mitä hän tehnyt oli, ja katso, ne olivat sangen hyvät. Ja tuli ehtoosta ja aamusta kuudes päivä.

Jumala lepäsi seitsemäntenä päivänä kaikkia teoistansa. Sen tähden siunasi hän seitsemännen päivän ja pyhitti sen.

2. Paratiisi ja ensimmäiset ihmiset.

1. Ihminen luotiin näin: Jumala teki ensimmäisen ihmisen, **Atamin**, maan tomusta ja puhalsi hänen sieramiinsa elävän hengen. Niin tuli ihminen eläväksi sieluksi.

2. Sitten Jumala istutti paratiisiin Edenissä ja kaswatti maasta puut, ihanaiset nähdä ja hyvät syödä. Elämänpuun kaswatti hän keskelle paratiisia, niin myös hyvän- ja pahantiedonpuun. Hän pani ihmisen Edenin paratiisiin wiljelemään ja warjelemaan sitä. Ja Jumala käski ihmistä ja sanoi: „syö

wapaasti kaikkinaisista puista paratiisissa; mutta hyvän- ja pahantiedonpuusta älä syö: sillä jona päivänä sinä siitä syöt, pitää sinun kuoleman.”

3. Ja Jumala sanoi: „ei ole hyvä ihmisen yksinänsä olla. Minä teen hänelle avun, jonka hänen tykönsä oleman pitää.” Ja Jumala pani raskaan unen Natamiin. Hänen nukkuesaan otti Jumala yhden hänen kylkiluistansa ja täytti sen lihalla. Siitä kylkiluusta rakensi Jumala vaimon ja toi sen Natamiin eteen. Natami sanoi: „tämä on luu minun luistani ja liha minun lihastani.” Sen tähden pitää miehen luopuman itsästensä ja äidistensä ja vaimoonsa sidottu oleman, ja he tulevat yhdeksi lihaksi. — Ja he olivat molemmat alasti, Natami ja hänen emäntänsä, eikä hämmenneet.

3. Syntiinlankeemus.

1. Mutta käärme oli kavalin kaikkia eläimiä maan päällä. Se sanoi vaimolle: „sanoiko Jumala: älkää syökö kaikkinaisista puista paratiisissa?” Vaimo vastasi: „me syömme niiden puiden hedelmistä, jotka ovat paratiisissa; mutta sen puun hedelmästä, joka on keskellä paratiisia, on Jumala sanonut: älkää syökö siitä, ettette kuolisi.” Käärme sanoi: „ei sinun pitä teidän kuoleman. Waan Jumala tietää, että jona päivänä te syötte siitä, aukenewat teidän silmänne ja te tulette niin kuin Jumala tietämään hyvän ja pahan.” Ja vaimo näki, siitä puusta olewan hyvän syödä. Hän otti sen hedelmästä ja söi, ja antoi miehellensä siitä ja hän söi.

2. Silloin aukenivat molempain heidän silmänsä, ja he huomasiwat olewanja alasti. He kuuliwat Jumalan äänen, ja Natami lymyi emäntinensä Herran kaswain edestä puiden sekaan paratiisissa. Herra kutsui Natamia: „kussas olet?” Hän sanoi: „minä kuulin sinun äänesi ja pelkäsin; sillä minä olen alasti; sen tähden minä lymyin.” Mutta Jumala sanoi: „kuka sinulle sen ilmoitti, ettäs alasti olet? Etkös ole syönyt siitä puusta, josta minä sinua haastoin syömästä?” Natami sanoi: „waimo, jonka sinä annoit minulle, antoi minulle siitä puusta ja minä söin.” Silloin sanoi Jumala vaimolle: „miksis sen teit?” Vaimo sanoi: „käärme petti minun ja minä söin.”

3. Jumala sanoi kärkeelle: „ettäs tämän teit, kivottu ole sinä kaikista eläimistä maalla: sinun pitää käymän watsallasi ja syömän maata kaiken elinaikasi. Ja minä panen wainon sinun ja waimon välille, ja sinun siemenesi ja hänen siemenensä välille; sen pitää rikki polkeman sinun pääs, ja sinä olet pistävä häntä kantapäähän.“

Waimolle sanoi Jumala: „sinun pitää synnyttämän lapsia kivotulla, ja sinun tahtosi pitää miehesi alle annettu oleman ja hänen pitää wallitseman sinua.“ Natamille sanoi hän: „ettäs kuulit emäntäsi ääntä, kivottu olkoon maa sinun tähtesi; orjantappuroita ja ohdaffeita pitää sen kaswaman. Otsasi hiesjä pitää sinun syömän leipää, siihen asti kun sinä maaksi jälleensä tulet: sillä sinä olet maa, ja maaksi pitää sinun jälleen tuleman.“ — Natami nimitti emäntänsä Gewakki, joka merkitsee: kaifein eläwain äiti.

Ja Jumala ajoi Natamin ja Gewan ulos paratiisista maata wiljelemään.

4. Wedenpajumus.

1. Ihmiset lisääntyivät maan päällä. He elivät siihen aikaan sängen korkeaan ikään. Natami eli 930 ajastaitaa. Seitsemännessä polwessa hänen jälkeensä syntyi Metusala, joka eli 969 ajastaitaa. Metusalan pojanpoika oli Noa. Mutta kun ihmiset lisääntyivät, lisääntyi heidän pahutensaikin. Herra antoi ihmisille satakaksikymmentä ajastaitaa parannuksen aikaa. Mutta kun ihmiset eivät tehneet parannusta, sanoi Herra: „minä tahdon ihmisen, jonka minä loin, hufuttaa maan päältä.“

2. Mutta Noa löysi armon Herran edessä, sillä hän eli jumalisesti. Jumala sanoi: „tee itsellesi arkki hongasta ja terwaa se sijältä ja ulkoa. Minä annan tulle wedenpajumisen hufuttamaan kaikkea lihaa. Mutta sinun kansjasi minä teen liittoni. Sinun pitää menemän arkkiin poikaisi ja emäntäsi sekä poikaisi emäntäin kansja. Ja sinun pitää wiemän arkkiin kaikkinaisia eläimiä kaikkittain, koiraksen ja naaraksen, jäämään elämään kansjasi. Sinun pitää ottaman myös kaikkinaista ruokaa sinulle ja heille elatukseksi.“ Noa teki niin kuin Jumala hänen käsä. Hän meni arkkiin ja

hänen poikansa Sem, Ham ja Jafet, ja hänen emäntänsä ja kolme hänen poikainsa emäntää menivät hänen kansansa. Niin myös kaikista eläimistä meni yksi pari Noan arkkiin.

3. Silloin kuohuivat kaikki syvyyden lähteet ja taiwaan alkunat aukenivat ja satoi 40 päivää ja 40 yötä. Vedet saivat wallan ja enenivät niin, että kaikki korkeat vuoret taiwaan alla olivat veden peitossa. Silloin huffui kaikki liha maan päällä. Mutta Noa jäi ja ne, jotka hänen kansansa olivat arkissa.

Mutta Jumala muisti Noaa ja eläviä, jotka hänen kansansa olivat. Hän nosti tuulen maan päälle ja vedet alenivat. Arkki seisuttui Araratin vuorelle. Noa meni ulos arkista ja kaikki, jotka hänen tykönsä olivat. Sitte Noa rakensi Herralle alttarin ja uhrafi polttouhria.

4. Jumala siunasi Noan ja hänen poikansa ja sanoi heille: „olkaa hedelmälliset, lisääntykää ja täyttäkää maa. Katso, minä teen teidän kansanne liittoni ja teidän siemenenne kanssa teidän jälkeenne, ettei tästedes enää pidä kaikkea lihaa hukutettaman vedenpaisumisella. Kaareni minä olen pannut pilviin: sen pitää oleman liiton merkin minun ja maan välillä.“

5. Abrahami.

1. Yksi Semin jälkeläisiä oli Abram, joka asui Mesopotamiasa. Mutta ihmiset olivat waipuneet jälleen epäjumalisuuteen ja muihin synteihin, niin että Abram in isäkin palveli epäjumalia. Sen tähden sanoi Herra Abramille: „Lähde maaltasi, suvustasi ja isäsi huoneesta sille maalle, jonka minä sinulle osoitan. Minä teen sinun suureksi kansaksi, siunaan sinun ja siunssa pitää kaikki sukukunnat maan päällä siunatuiksi tuleman.“ — Abrami otti emäntänsä Saaran ja welsensäpojan Lotin sekä kaiken tawaranja ja matkusti Kaanaan maalle. Siellä ilmestyi hänelle Herra ja sanoi: „Sinun siemenelleji annan minä tämän maan.“ Abram rakensi siinä alttarin ja saarnasi Herran nimestä.

2. Sitten tuli Herran sana Abramille näysjä sanoen: „Mä pelkää Abram, minä olen sinun kilpes ja sangen suuri palftas.“ Abram sanoi: „Herra, mitäs annat minulle? Minä lähden täältä lapfitonna, kun et antanut minulle siementä.“ Herra sanoi: „Lue

taiwaan tähdet; jos ne voit lukea, niin sinun siemenes on olewa!" Abram uskoi Herran ja se luettiin hänelle wankurskaudeksi.

3. Taas ilmestyi Herra Abramille ja sanoi: „Ei sinua enään pidä kutsuttaman Abramiksi (korkeaksi isäksi), waan Abraham (paljouden isä) on sinun nimesi olewa. Ja minä teen liittoni sinun kanssasi ollakseni sinun Jumalasi ja sinun siemenesi Jumala sinun jälkeesi. Liiton merkiksi pitää kaikki kahdeksanpäiwäiset poikalapset teidän seasanne ympärileikattaman. Ja kun sitten Abraham oli 100 ja Saara 90 ajastajan wanha, synnytti Saara pojan, jonka Abraham ympärileikatti kahdeksanpäiwäisenä ja nimitti hänen Jisakiksi.

4. Mutta sitten monen vuoden kuluttua koetteli Jumala Abrahamia. Hän sanoi: „Ota Jisakki, ainoa poikasi, mene Moorian maalle ja uhraa hän siellä polttouhriksi!" Abrahami nousi warhain aamulla ja walmisti kaikki matkalle ja meni sille paikalle, jonka Herra hänelle osoitti. Siihen teki Abrahami alttarin ja latoi halot alttarille. Sitten sitoi hän Jisakin, pani hänen alttarille halkojen päälle ja ojenji kätensä sekä siwalji weitsen teurastaakseen poikansa. Silloin Herran enkeli huuksi hänelle taiwaasta: „Abrahami, Abrahami, älä jatuta kättäsi poikaas, sillä nyt minä tiedän, että sinä pelkääät Jumalata etkä ole jäästänyt poikaasi hänen tähtensä." Abrahami nosti silmänsä ja näki takanansa oinaan sarwista sekaantuneena tiheään pensastoon. Abrahami otti oinaan ja uhrai sen poikansa sijaan polttouhriksi.

Mutta Herran enkeli huuksi Abrahamille toistamiseen: „Minä olen wannonut itse kauttani, sanoo Herra: ettäs tämän teit, niin minä juuresti siunaan sinun ja runsaasti lisää sinun siemenes niin kuin taiwaan tähdet ja sannaan meren rannalla. Ja sinun siemenesissäsi pitää kaikki sukukunnat maan päällä siunatuiksi tuleman." Sitten palasi Abrahami poikansa Jisakin kanssa kotiinsa. — Abrahamin elinikä oli 175 ajastaitaa ja hän waiwui kuolemaan.

6. Joosef.

1. Jisakilla oli kaksi poikaa, Esau ja Jaakob. Kun Jaakob oli matkalla enonsa Laabarin luokse, joutui hän yhteen paikkaan ja oli siinä yötä. Hän otti kiwen, pani sen päänsä alaiseksi ja nukkui. Ja hän näki unta, ja katso maan päällä seisoiwat

titkapuut, joiden pää ulottui taiwaaseen, ja Jumalan enkelit kävivät ylös ja alas niitä myöten. Minnä seisoi Herra ja sanoi: „minä olen Herra Abrahamin ja Iisakin Jumala. Tämän maan, jonka päällä sinä makaat, annan minä sinulle ja sinun siemenellesi. Ja sinussa pitää kaikki sukukunnat maan päällä siunautuiksi tuleman.“ Sitte Jaakob läksi matkaan ja tuli enonsa Raabanin tykö, jolla oli kaksi tyttärtä Lea ja Raakel. Jaakob palveli Raabania 20 vuotta ja jai molemmat hänen tyttärensä waimoikseen. Ja hänelle syntyi kaksitoista poikaa, joiden nimet olivat: Ruben, Simon, Lewi, Juuda, Dan, Raftali, Gad, Asser, Jaskar, Sebulon, Joosef ja Berjam. — Kun Jaakob palasi kotiinsa, ilmestyi matkalla hänelle Herra ja sanoi: „ei sinua enää pidä kutsuttaman Jaakobiksi, waan Israel (Jumalan taistelija) on sinun nimesi olewa.“

2. Mutta isä rakasti enemmän Joosefia kuin muita lastiansa ja teki hänelle kirjawan hameen. Ja Joosef näki unta ja kertoi sen weljillensä: „me olimme sitowinamme jalallisia wainiolla, ja teidän jalallisenne kumaršivat minun jalallistani.“ Weljet sanoivat: „sinäkö tulijit meidän kuninkaaksemme?“ Mutta Joosef näki vielä toisen unen ja jutteli senkin weljillensä ja isälleen: „aurinko, kuu ja 11 tähteä kumaršivat minua.“ Niin isä nuhteli häntä ja sanoi: „pitääkö minun ja sinun äitisi sekä weljeisi tuleman ja kumartaman sinua?“ Ja weljet wihasivat häntä niin, etteivät woineet häntä enää ystävällisesti puhutellakaan.

3. Kerran, kun weljet olivat kaitsemassa karjaa, lähetti Israel Joosefin katsomaan heitä. Kun he kaukaa hänen näkiwät sanoivat he: „katso, tuo unen-näkijä tulee. Tappakaamme hän, niin saadaan nähdä, mihin hänen unensa joutuwat.“ Mutta Ruben, joka tahtoi häntä pelastaa, sanoi: „älkäämme muodattako werta, waan heittäkäämme hän tähän kuoppaan.“ Ja kun Joosef tuli heidän tykönsä, riisuiwat he häneltä hameen ja heittiwät hänen kuoppaan. Mutta kuopassa ei ollut wettä.

Sitten istuiwat he syömään. Mutta samassa tuli Ismaelilaisia kauppamiehiä, jotka matkustiwat Egyptiin. Juuda sanoi: „myhtäämme hän Ismaelilaisille!“ Niin wetiwät he Joosefin kuopasta ja myiwät hänen 20 hopeapenninkin. Sitten tappoiwat he kauriin, tahrasiwat Joosefin hameen sen wereen ja lähettiwät sen

isällensä sanoen: „tämän me löysimme. Tunnustele, onko tämä poikasi hame?“ Hän tunsi sen ja sanoi: „paha peto on hänen syönyt.“ Ja hän murehti poikaansa monta päivää.

4. Mutta Joosef wiettiin Egyptiin, jossa kuninkaan hovin-haltija Potifar osti hänen. Waan kun Potifarın emäntä syytti wäärin Joosefia, pani Potifar Joosefin wankeuteen. Mutta Herra oli Joosefin kanssa wankeudessaan, ja Joosef pääsi wankihuoneen haltijan suosioon, niin että hän antoi kaikki wangit Joosefin haltuun.

5. Kahden vuoden kuluttua näki Egyptin kuningas unen. Niin antoi hän juomanlaskijansa neuwon mukaan kutsua Joosefin wankeudesta ja sanoi hänelle: „minä olen kuullut sinusta sanottawan, että koskas unen kuulet, niin sinä voit sen selittää.“ Joosef wastasi: „ei se ole minun wallassani, mutta Jumala aawistaa kuitenkin kuninkaalle hyvää.“ Niin kuningas jutteli: „Niinkin wirrasta astui 7 lihawaa lehmää. Niiden jälkeen tuli 7 laihaa lehmää, jotka nieliwät ne lihawat lehmät, waan jäiwät yhtä laihoiksi ja rumiksi kuin ennenkin.“ Joosef sanoi: „katso, 7 wiljaista vuotta tulee koko Egyptin maalle. Mutta niiden jälkeen tulee 7 nälkä vuotta.“ Ja kuningas sanoi: „koska Jumala on tämän sinulle ilmoittanut, niin ole sinä minun huoneeni päällismies, ja sinun sanalleji pitää kaiten minun kansani kuuliainen oleman.“ Niin asetti kuningas Joosefin koko Egyptin maan haltijaksi. Ja Joosef otti 7 wiljaluonna wiidennen osan wiljaa jäästöön 7 nälkävuoden waraksi.

6. Sitten tuliwat nälkävuodet. Kaanaan maassan, jossa Jaakob asui, oli kallis aika. Joosefin weljein täytyi tulla kaks kertaa ostamaan Egyptistä jywiä. Kun he toisen kerran tuliwat, ilmoitti Joosef itsensä heille. Kun he sitten palasiwat isänsä tykö, huusiwat he: „wielä Joosef elää ja on koko Egyptin herra.“ Mutta hän ei tahtonut ensin heitä uskoa. Wiimein sanoi hän: „nyt on minulla kyllä, että poikani Joosef wielä elää. Minä menen häntä katsomaan ennen kuin kuolen.“

7. Niin lähti Jaakob matkaan kaittine ominensa. Ja Jumala puhui hänelle: „älä pelkää mennä Egyptiin, sillä minä teen sinun siellä suureksi kansaksi. Minä menen sinun kanssasi ja johdatan sinun sieltä jälleen.“ Ja kun hän sitten näki

Zoosetin, janoi hän: „nyt minä mielelläni kuolen, kun näin sinun kaswosi, ettäs vielä elät.“ Ja Zooset antoi ijällensä ja weljilleen Gosenin maan asuntopaikaksi.

8. Jaakobin jälkeiset, I s r a e l i n kansa, kaswoi monilukuisesti ja asui Egyptissä 430 ajastakaa. Sitte johdatti Herra heidät jälleen Kaanaan maalle Moosetseen ja Josuan kautta, ja he asuiwat sitten siellä, niin kuin Herra jo Abrahamille luvannut oli.

B. Uudesta Testamentista.

1. Jesuksen syntymä.

1. Taphtui niin, että kasky käwi keisari Augustukselta, että kaikki maailma piti werolliseksi laskettaman. Ja kufin meni kaupunkiinsa antamaan itseänsä arwattaa. Niin myös Zooset Galileasta Natsaretin kaupungista meni Juudeaan Daawidin kaupunkiin, joka kutsutaan etlehem, sillä hän oli Daawidin suwusta, antamaan itseänsä arwattaa, Marian, kihlatun emäntänsä kanssa.

Siellä taphtui, että Maria synnytti pojan, hänen esikoisensa, kapaloitfi hänen ja pani seimeen, sillä ei heille ollut sijaa majassa.

2. Ja paimenet walwoiwat siinä paikkakunnassa ja wartioitfiwat yöllä laumaansa. Ja katso, Herran enkeli seisoi heidän tykönsä ja Herran kirkkaus alaihi heitä, ja he suuresti peljästyiwät. Ja enkeli janoi heille: „älkää peljättö; katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tulewa kaikelle kansalle. Teille on tänäpäiwänä syntynyt Wapahtaja, joka on Kristus Herra, Daawidin kaupungissa. Ja te löydätte lapsen kapaloittuna makaawan seimesssä.“ Ja kohta oli enkelin kanssa suuri taiwaallisen sotawäen joukko, joka kiitti Jumalaa ja janoi: „kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, ja maassa rauha ja ihmisille hywä tahto!“

3. Ja taphtui, että enkelit meniwät heidän tykönsä taiwaasen, ja paimenet puhuiwat keskenänsä: „käykäämme Betlehemiin ja katsokaamme sitä kuin tapahunut on, jonka Herra meille ilmoitti.“ Ja he tuliwat kiiruhtain ja löysiwät Marian ja Zoosetin, niin

myös lapsen, joka makasi seimessä. Koska he tämän nähneet olivat, julistivat he sen sanoman, joka heille tästä lapsesta sanottu oli. Ja kaikki, jotka sen kuuliivat, ihmettelivät niitä, joita paimenet heille sanoivat, — Sitte paimenet palasivat, ylistäin ja kunnioittain Jumalaa kaikista, joita he kuulleet ja nähneet olivat. — Ja kun kahdeksan päivää kulunut oli, että lapsi piti ympärileikkautaman, kutsuttiin hänen nimensä *Jesus*, joka niin oli enkeliltä jo ennen kutsuttu, kuin hän sinnyttään oli.

2. Tietäjät itäiseltä maalta.

Koska *Jesus* oli syntynyt *Betlehemissä* *Juudan* maalla kuningas *Herodeksen* aikana, tulivat tietäjät idästä *Jerusalemiin* ja sanoivat: „kussa on se syntynyt *Juudalaisten* kuningas? Sillä me näimme hänen tähtensä idässä ja tulimme häntä kumartain rukoilemaan.“ Koska kuningas *Herodes* sen kuuli, hämmästyi hän ja koko *Jerusalem* hänen kansansa. Ja hän koki kaikki ylimmäiset papit ja firjanoppineet ja kyseli heiltä, kussa *Kristuksen* piti syntyvän. He sanoivat hänelle: „*Betlehemissä* *Juudan* maalla, sillä niin on profetaan kautta firjoitettu.“ Silloin kutsui *Herodes* jalaa tietäjät ja tutkisteli wijusti heiltä, millä ajalla tähti ilmestyi, ja lähetti heidät *Betlehemiin* ja sanoi: „menkää ja kysykää wijusti lapsesta, ja koska te löydätte, niin ilmoittakaa minulle, että minäkin tulisin ja kumartaisin häntä.“ — Kun he olivat tämän kuulleet, menivät he matkaansa; ja katso, tähti, jonka he olivat nähneet idässä, kävi heidän edellensä niin kauwan, kuin se seisahdi sen paikan päälle, jossa lapsi oli. Koska he tähden näkiwät, ihastuivat he sängen suurella ilolla, ja menivät huoneeseen ja löysiwät lapsen äitinsä *Marian* kanssa, maahan lankeiwat ja rukoiliwat häntä, awasiwat tawaransa ja lahjoittiwat hänelle kultaa, pyhää sawua ja mirhamia. Ja *Jumala* kielsi heitä unessa *Herodeksen* tykö palajamasta; ja he meniwät toista tietä omalle maallensa.

3. Pato Egyptiin.

1. Kun tietäjät olivat menneet pois, niin *Herran* enkeli ilmestyi *Joosefille* unessa ja sanoi: „nouse ja ota lapsi äitinsä tykö, pakene *Egyptiin* ja ole siellä siihen asti, kuin minä sinulle sanon;

sillä Herodes on etsiwä lasta, hukuttaaksensa häntä." Niin Joosef nousi ja otti lapsen äitinsä yöllä ja pakeni Egyptiin. — Mutta koska Herodes näki itsensä tietäjiltä petetyksi, vihastui hän sängen kowin, ja lähetti tappamaan kaikki poikalapset Betlehemissä ja kaikissa sen ääriissä, jotka kaksivuotiset olivat taikka nuoremmat, sen ajan jälkeen, kuin hän oli tarkasti tietäjiltä tutkinut.

2. Koska Herodes oli kuollut, niin Herran enkeli ilmestyi Joosefille unessa Egyptissä ja sanoi: „nouse ja ota lapsi äitinsä ja mene Israelin maalle, sillä ne owat kuolleet, jotka lapsen henkeä wäijywät." Niin hän nousi ja meni Israelin maalle, ja asui Natšaretin kaupungissa Galileassa. — Ja lapsi kasvoi ja wahvistui hengessä, ja täytettiin wiisaudella ja Jumalan armo oli hänen kansansa.

4. Jeesus kahdentoista vuotijena tempelissä.

1. Jeesuksen wanhemmat waelsiwat joka vuosi pääsiäisjuhalle Jerusalemiin. Kun Jeesus oli kahdentoistakymmenen ajastajan wanha, weiwät he hänen kansansa Jerusalemiin. Ja kun he palasiwat kotiinsa päin, jäi poikanen Jeesus Jerusalemiin, jota ei Joosef eikä hänen äitinsä huomanneet, waan luuliwat hänen tulewan tuttavain seurassa. He käwiwät yhden päivän matkan ja etsiwät häntä lankoin ja tuttavain seasta. Mutta kun he eiwät häntä löytäneet, palasiwat he Jerusalemiin ja etsiwät häntä. Ja kolmen päivän perästä löysiwät he hänen tempelissä istuwan opettajain keskellä, kuultelewan heitä ja kysywän heiltä. Ja kaikki, jotka hänen kuuliwat, hämmästyiwät hänen ymmärrystänsä ja wastauksiansa. Kun hänen wanhempansa hänen näkiwät, hämmästyiwät he, ja hänen äitinsä sanoi hänelle: „poikani, miksis meille näin teit? Katso, sinun isäsi ja minä olemme murehtien etsineet sinua." Ja hän sanoi heille: „mitä te minua etsitte? Ottekö tietäneet, että minun pitää niissä oleman, jotka minun ijäni owat?"

2. Ja hän meni heidän kansansa Natšaretiin ja oli heille alamainen. Ja Jeesus menestyi wiisaudessa ja iässä ja armossa Jumalan ja ihmisten edessä.

5. Häät Galilean Kaanaassa.

Galilean Kaanaassa olivat häät; ja Jeesuksen äiti oli siellä. Niin Jeesus ja hänen opetuslapsensa kutsuttiin myös häihin. Ja koska wiina puuttui, sanoi Jeesuksen äiti hänelle: „ei heillä ole wiinaa.“ Jeesus vastasi: „waimo, mitä minun on sinun kanssas? Ei minun aikani ole vielä tullut.“ Hänen äitinsä sanoi palvelioille: „mitä hän sanoo, se tehkää.“ Niin siellä oli kuusi tiivistä wesiastiata pantuna Juudalaisten puhdistamisen tawan jälkeen. Jeesus sanoi palvelioille: „täyttäkää wesiastiat wedellä.“ Ja he täyttiwät ne ylen täyteen. Sitte hän sanoi heille: „pankaa nyt sisälle ja wiekää edeskäywälle.“ Ja he weiwät. Mutta koska edeskäypä maisti sitä wettä, joka wiinaksi oli tullut, eikä tietänyt, mistä se oli, mutta palveliat tiesiwät, jotka weden ammensiwat, kutsui edeskäypä yljän ja sanoi hänelle: „jokainen antaa ensin hywää wiinaa, ja kun juowutaan, sitte huonompaa. Sinä kätkit hywän wiinan tähän asti.“ — Tämä oli ensimmäinen tunnustähti, jonka Jeesus teki Galilean Kaanaassa. Ja hänen opetuslapsensa uskoivat hänen päällensä.

6. Jeesus walitsee opetuslapsia.

1. Jeesus seisoi Genetsaretin järwen rannalla ja kansa tunki hänen tykönsä kuulemaan Jumalan sanaa. Niin hän meni Simonin wenheesen, läski laskea wähän ulommaksi maasta, istui wenheesen ja opetti kansaa siitä. Kun hän lakkasi puhumasta, sanoi hän Simonille: „wie sywälle ja heittäkää werkkonne apajalle.“ Simon sanoi: „Mestari, me olemme kaiten yötä työtä tehneet emmekä mitään saaneet. Mutta sinun käskystäsi minä heitän werkon ulos.“ Ja he saiwat niin suuren kalain paljouden, että heidän werkkonsa repei. He wiittasiwat kumppaneilleensa, jotka olivat toisessa wenheessä tulemaan heille awuksi. Ja he täyttiwät molemmat wenheet niin, että rupesiwat wajoomaan. Koska Simon Pietari sen näki, lankei hän Jeesuksen polwien tykö ja sanoi: „Herra, mene pois minun tyköäni, minä olen syntinen ihminen,“ sillä hämmästyks oli hänen kättänyt, niin myös Jaakobin ja Johanneksen Zebedeuksen pojat, jotka olivat Simonin kumppanina. Mutta Jeesus sanoi Simonille: „älä pelkää! Tästä edes sinä saat ihmisiä.“ Ja he wetiwät wenheet maalle, antoiwat kaikki yllön ja seurasiwat häntä.

2. Sen jälkeen kutsui Jeesus muitakin opetuslapsia ja valitsi niistä 12 apostolia (lähettäjästä), jotka hän sääsi olemaan aina luonansa, että hän sitten lähettäisi heidät saarnaamaan ewankeliumia. Ne olivat: Simon Pietari, Andreas hänen veljensä, Jaakob ja Johannes Zebedeufsenpojat, Filippus, Bartolomeus, Tuomas, Mateus, Jaakob (nuorempi), Simon Zelotes, Juudas Jaakobin poika ja Juudas Iskariot, joka sitten hänen petti.

7. Jeesus siunaa lapsia.

Kerran wiettiin lapsia Jeesuksen tykö, että hän lastisi kätensä heidän päällensä ja rukoilisi. Mutta opetuslapset nuhtelivat heitä, jotka niitä toivat. Koska Jeesus sen näki, närkästyhi hän ja sanoi heille: „sallikaa lasten tulla minun tyköni ja älkää kieltäkö heitä, sillä senkaltaisten on Jumalan waltakunta. Totisesti sanon minä teille: jokainen, joka ei Jumalan waltakuntaa ota vastaan niin kuin lapsi, ei hän suinkaan siihen tule sifälle.“ Ja hän otti heitä syliinsä, pani kätensä heidän päällensä ja siunasi heitä.

8. Mainin lesken poika.

Ja tapahtui, että Jeesus meni kaupunkiin, jonka nimi on Nain. Mutta koska hän kaupungin porttia lähestyi, katso, kuollutta kannettiin ulos, joka oli äitinsä ainoa poika, ja se oli leski. Ja paljo kaupungin kansaa käwi hänen kansjansa. Koska Herra hänen näki, armahiti hän häntä ja sanoi hänelle: „älä itke,“ meni ja rupesti paariin ja kantajat seisahtiwat. Ja hän sanoi: „nuorukainen, minä sanon sinulle: nouste ylös!“ Ja kuollut nousi istualle ja rupesti puhumaan. Ja hän antoi sen hänen äidillensä. Mutta pelko tuli kaikille. He kunnioittiwat Jumalaa sanoen: „suuri profeeta on noussut sekaamme ja Jumala on kansaansa etsinyt.“

9. Jeesus nukkuu haahdesä.

Yhtenä päivänä tapahtui, että Jeesus ja hänen opetuslapsensa astuiwat haahteen. Ja hän sanoi opetuslapsillensa: „mentäämme ylitse toiselle rannalle!“ Ja he meniwät. Mutta kun he purjehtiwat, niin hän nukkui. Ja suuri tuulispää nosti aallot meressä niin

että ne peittiwät haahden ja he oliwat suuressa hädässä. Niin he meniwät, herättiwät Jesusta ja sanoivat: „Herra, auta meitä, me hukumme!“ Ja hän sanoi heille: „te heikkoukkoiset, miksi te olette pelkurit?“ Niin hän nousi ja asetti tuulen ja meren, ja tuli juuri tyweneksi. — Niin ihmiset ihmetteliwät sanoen: „millinen tämä on, sillä tuulet ja meri owat myös hänelle kuuliaiset?“

10. Jesuksen kärsiminen ja kuolema.

1. Kun Jesus opetti kansaa, opetti hän voimallisesti eikä niin kuin kirjanoppineet, ja mihin ikinä hän meni, seurasi kansa häntä kuullaksensa hänen sanojansa. Tästä kadehtiwat ja vihasiwat häntä kirjanoppineet, fariseukset ja ylimmäiset papit; ja vielä enemmän he häntä vihasiwat, kun Jesus usein ankarasti nuhteli heitä heidän ulkokultaisuutensa ja pahuutensa tähden ja waroitti kansaa heitä seuraamasta.

Niin lähestyi pääsiäisjuhla ja ylimmäiset papit ja kirjanoppineet etsiwät, kuinka he olisiwat saaneet hänen tappaa. Mutta he pelkäsiwät kansaa.

2. Mutta saatana oli mennyt Juudas Iskariotin sijalle. Hän meni ja puhutteli ylimmäisiä pappeja ja päämiehiä, kuinka hän hänen heille pettäisi. He ihastuiwat ja lupasiwat hänelle kolmekymmentä hopeapenninkiä. Siitä ajasta alkaen etsi hän soweliasta aikaa pettääksensä häntä.

3. Kun Jesus jöi pääsiäislammasta kahdentoista opetuslapsensa kansa ja asetti Uuttarin sakramentin, meni Juudas pois ylimmäisten pappein ja päämiesten tykö. Mutta Jesus ja muut hänen opetuslapsensa meniwät sen jälkeen yrttitarhaan, jonka nimi on Getsemane. Ja hän sanoi heille: „rukoilkaa, että ette tulisi kiusaukseen!“ Sitten erkani hän heistä, laski polwillensa ja rukoili: „Jää, jos sinä tahdot, niin ota pois minulta tämä kalffi, ei kuitenkaan niin kuin minä tahdon, waan niin kuin sinä!“ Niin enkeli taivaasta ilmestyi ja wahwisti häntä. Ja kun hän sangen suuressa ahdistuksessa oli, rukoili hän hartaammin. Ja hänen hienensä oli niin kuin werenpiisarat, jotka maahan putosiwat. Ja kun hän nousi rukoilemasta, tuli hän opetuslastensa tykö ja sanoi: „hetki on lähestynyt ja Ihmisen poika annetaan syntisten käsiin. Nousekaa, katso, se lähestyy, joka minun pettää!“ Ja vielä hänen puhuisjansa tuli

suuri joukko ja Juudas heidän edellänsä. Hän lähestyi Jesta suuta antamaan hänelle, sillä hän oli heille sanonut: „kenelle minä suuta annan, se on hän.“ Niin Jesus sanoi hänelle: „Juudas, suun antamisellako sinä Jhmisen Pojan petät?“ Ja he ottivat hänen kiini. Mutta kaikki hänen opetuslapsensa jättivät hänen ja pakenivat.

4. Mutta ne, jotka Jesuksen olivat kiini ottaneet, weivät hänen ylimmäisen papin tykö, johon kirjanoppineet ja vanhemmat olivat kokoon tulleet. Ja he etsivät wäärää todistusta Jesta vastaan saadaksensa hänen tappa; mutta he eivät löytäneet. Wiimein pappein päämies nousi ja sanoi hänelle: „minä wannotan sinua elävän Jumalan kautta, ettäs sanot meille: „oletkos Kristus, Jumalan poika!“ Jesus wastasi: „sinäpä sen sanoit.“ Silloin repäsi pappein päämies waatteensa ja sanoi: „hän on pilkannut Jumalaa, mitä me enää todistuksia tarwitsemme.“ Ja he kaikki sanoivat: „hän on wikapää kuolemaan.“

Mutta koska aamu tuli, sitoivat he hänen ja antoivat hänen maaherralle Pontius Pilatukselle ja pappein päämiehet kantoivat hänen päällensä. Mutta Pilatus sanoi: „en minä löydä yhtään syytä hänessä,“ sillä hän tiesi, että he kateuden tähden hänen olivat ylönn antaneet. Mutta he käwiwät päälle suurella äänellä ja pyysiwät, että hän ristiin naulittaisiin. Ja kirjanoppineiden ja ylimmäisten pappien ääni sai wallan. Koska siis Pilatus näti, että waan suurempi paubina tuli, otti hän wettä, pesi kätensä kansan edessä ja sanoi: „wiaton olen minä tämän wanhurskaan miehen wereen. Katsokaa itseänne!“ Mutta kaikki kansa huusi: „hänen werensä tulkoon meidän ja meidän lastemme päälle!“ Ja Pilatus tuomitsi Jesuksen ristiin naulittawaksi heidän anomisensa mukaan.

5. Kun Pilatus oli tuominnut Jesuksen kuolemaan, antoi hän hänen sotamiehille, jotka häntä pilkkasivat ja weivät hänen ristiin naulittawaksi. Ja Jesus kantoi ristiänsä. Mutta häntä seurasi suuri joukko kansaa ja waimoja, jotka häntä itkiwät ja parkuivat. Ja kun he tulivat siihen paikkaan, jota Golgataksi (pääkallonpaitaksi) nimitetään, siinä he hänen ristiinnaulitsiwat, ja kaaksi pahantekijää hänen kanssansa, yhden oikealle ja toisen wafemmalle puolelle. Ja se tapahtui kolmannella hetkellä (klo 9 aam.).

Niin sanoi Jeesus: „Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä he tekevät.“ Mutta kansa, päämiehet ja ohihse käyhäiset pilkkasivat ja sanoivat: „jos olet Jumalan Poika, niin astu alas rististä,“ ja: „mitä hän auttoi, mutta itseään hän ei voi auttaa.“ Toinen pahantekijöistäkin pilkkasi Jeesusta, mutta toinen nuhteli häntä ja sanoi: „me saamme ansioidemme mukaan, mutta ei tämä mitään pahaa tehnyt.“ Ja Jeesukselle sanoi hän: „Herra, muista minua, kun tulet valtakuntaasi!“ Jeesus vastasi: „totisesti sanon minä sinulle: tänä päivänä pitää sinun oleman minun kanssani paratiisissa.“

Kun Jeesus näki äitinsä ja sen opetuslapsen, jota hän rakasti, seisovan vistin juurella, sanoi hän äidilleen: „katso sinun poikaasi!“ ja opetuslapselle: „katso sinun äitiäsi!“ Ja opetuslapsi otti hänen tykönsä.

Mutta lähes kuudennessa hetkestä tuli pimeys maan päälle ja aurinko pimeni. Ja liki yhdeksättä hetkeä huusi Jeesus suurella äänellä: „Minun Jumalani, minun Jumalani, miksis minun ylönnannoit?“ Sitte kun Jeesus tiesi kaikki tähtetyksi, sanoi hän: „minä janoon.“ Ja he tarjosivat hänelle etikkaa juodakseen. Kun siis Jeesus oli etikkaa ottanut, sanoi hän: „Se on täytetty. Ja sitten huusi hän suurella äänellä: „Isä, sinun käsiisi minä annan henkeni.“ Ja kun hän sen sanonut oli, kallisti hän päänsä ja antoi henkensä. — Silloin temppelein esiwaate repeşi kahtia ylhäältä alas asti, maa jävişi ja kalliot halkesivät, haudat aukenivat ja monta pyhäin ruumista nousi ylös, tuli pyhään kaupunkiin ja ilmestyi monelle. Mutta päämies, joka siinä hänen kohdallaan häntä wartioimassa seisoι, sanoi: „totisesti oli tämä hurskas ihminen ja Jumalan Poika. Ja kansa, joka siellä myös katselemissa oli, löi rintoihin ja palasi kotiinsa.

6. Ehtoolla tuli yksi rikas mies, Joosef Arimatiasta, pyysi Pilatukselta Jeesuksen ruumista ja Pilatus käski sen antaa hänelle. Samassa tuli myös Nikodemus ja toi hyvänhajuisia yrtejä. He ottivat Jeesuksen ruumiin alas rististä, kääriwät liinawaatteesen yrtein kanssa ja weiwät hautaan, joka kalliohon hakattu oli ja johon ei vielä oltu ketään pantu, ja wierittiwät suuren kiven haudan owelle.

11. Jesuksen ylösnouseminen.

1. Kolmantena päivänä Jesuksen kuoleman jälkeen sangen warhain aamulla tapahtui suuri maanjäristys, sillä Herran enkeli astui alas taiwaasta, ja wieritti kiwen haudan owelta ja istui sen päälle. Hän oli nähä kuin pitkäisen tuli ja hänen waatteensa oliwat walkeat kuin lumi.

2. Samana päivänä warhain aamulla, kun vielä pimeä oli, tulivat muutamat waimot haudalle ja kantoivat hywänhajuisia yrttejä, woidellaksensa Jesuksen ruumista, ja sanoivat keskenänsä: „kuka meille wierittää kiwen haudan owelta?“ Sillä se kivi oli sangen suuri. Ja kun he katsoiwat, näkiwät he kiwen wieritetyksi. Mutta kun he oliwat hautaan menneet, niin eiwät he löytäneet Herran ruumista. Niin yksi waimoista, Maria Magdalena, juoksi takaisin ilmoittamaan sitä. Mutta muut waimot jäiwät haudalle; ja koska he siitä epäiliwät, etteiwät löytäneet Jesuksen ruumista, katso, heidän tykönänsä seisoj kiltäwisjäsä waatteisjäsä kaksi miestä, jotka sanoiwat heille: „miksi te eläwää kuolleitten seassä et sitte? Ei hän ole täällä, hän nousi ylös. Muistakaa, kuinka hän teille sanoi: Ihmisen Poika pitää annettaman syntisten ihmisten käsiin ja ristiinnaulittaman ja kolmantena päivänä nouseman ylös.“ Niin he muistiwat hänen sanansa ja palasiwat takaisin haudalta suurella pelwolla ja ilolla.

12. Jesuksen taiwaasen astuminen.

1. Sitten näkyi Jesus opetuslapsillensa 40 päivää ja puhui heille Jumalan waltakunnasta. Kerran kokosi hän kaikki opetuslapsensa eräälle mäelle Galileassä ja sanoi: „minulle on annettu kaikki woima taiwaassä ja maan päällä. Menkää siis ja opettakaa kaikkea kansaa ja kastakaa heitä nimeen Isän, Pojan ja Pyhän Hengen, ja opettakaa heitä pitämään kaikki, mitä minä olen teille käskenyt: ja katso, minä olen teidän kanssanne jokapäiwä maailman loppuun asti.“

2. Wiimeisen kerran kokosi hän yksitoista opetuslastansa Öljymäelle ja sanoi heille: „Johannes tosin kästi webellä, mutta te

kastetaan Pyhällä Hengellä ei monen päivän perästä. Ja teidän pitää minun todistajani oleman sekä Jerusalemissa että koko Juudeassa ja Samariassa ja sitten maailman ääriin." Kun hän tämän sanonut oli, siunaşi hän heitä, jonka jälkeen hän otettiin ylös heidän nähtensä ja pilwi wei hänen heidän silmäinsä edestä. Ja hän istui Jumalan oikealle kädelle.

3. Kun he katselivat taiwaasen hänen mennessänsä, niin heidän tykönsä seijoi kaksi miestä kiiltäwissä waatteissa ja sanoivat: „Galilean miehet! mitä te seisotte ja katsotte taiwaasen? Tämä Jesus, joka teiltä otettiin, on niin tulewa, kuin te hänen taiwaasen menewänkin näitte.“

13. Apostolit saawat Pyhän Hengen.

Kun wiideskymmenes päivä (Heluntai) täytettiin, olivat opetuslapset kaikki yksimielisesti koossa. Ja humaus kuului äkisti taiwaasta, niin kuin suuri tuulispää olisi tullut ja täytti koko huoneen, kussa he olivat istumassa. Heille näkyivät wiileskellyt kielet, niinkuin tuliset, jotka istuivat kunkin heidän päällensä. Ja he täytettiin Pyhällä Hengellä ja rupešivat puhumaan muilla kielillä, sen mukaan kuin Hentti antoi heidän puhua.

VI. Kirjoituskirjaimet.

1. Pienet kirjaimet.

i:	<i>i, ii.</i>
u:	<i>u, uu; ui.</i>
l:	<i>l, ll; iili, luuli.</i>
t:	<i>t, tt; tuli, tuttu tullut.</i>
h:	<i>h; huuli, hiili, luhti.</i>
p:	<i>p, pp; puu; piippu.</i>
n:	<i>n, nn; niin, lintu, linnut.</i>

- m: m, mm; miilu, limppu, mummu.
 w: v; viili, liivi.
 o: o, oo; ovi, outo, holhoo.
 ö: ä, öö; pöttö, hölmö.
 a: a, aa; apu, auma, aamu.
 ä: ä, ää; älä, ääni, äiti.
 d: d; tahdon; aidalla, made.
 j: j; jalo, talja, malja.
 g: g; ongin, hengen, pingotan.
 y: y, yy; yli, lyly; pyy, tyyntynyt.
 s: s, ss; siipi, susi, sarvu, kissa.
 r: r, rr; ruumis, uurtaa. varas, varras.
 e: e, ee; enkeli; eteensä elävä ajattelee.
 k: k, kk; koko, kukka, hukka.

---

2. Isot kirjaimet.

- O: O. Orpo. Otto. Olkoon onni osanasi!
 Ö: Ö. Öljylamppu. Öyletti. Öillä päivät jatketaan.

- U: U; Uokko. Uosko. Uoni vaimat
huojentaa.
- Y: Y; Yö. Yrjö. Ylpeys käy lan-
keemuksen edellä.
- A: A; Anna. Antti. Aamuhetki
kullan kallis.
- Ä: Ä; Ääni. Äiti. Äyrissä tuhan-
ten alku.
- N: N; Nimi. Noki. Nimi ei miestä
pahenna.
- M: M; Matti. Maku. Mies se, joka
sanansa pitää.
- T: T; Tupa. Taulu. Tuomas tuopi
jouluun tullessaan.
- P: P; Paavali. Pietari. Parempi pyy
pivossa kuin kymmenen oksalla.
- R: R; Risto. Rikas. Rakkaus on
rauhan alku.
- I: I; Irma. Ithu. Ikä lisää viisautta.

- K: K; Kalle. Kustaa. Kun on
olutta, niin on ystäviä.
- S: S; Salomoni. Siiri. Sanasta miestä,
sarvesta härkää.
- L: L; Lyly. Lyydia. Lempi lemmen
herättää.
- H: H; Harakka. Hanna. Hevosessa
henki miehen.
- J: J; Jussi. Jaakko. Joulujuhlissa jaloin.
- W: W; Wiisi. Wilhelmi. Wiha viepi
viljan maasta.
- E: E; Elsa. Erkki. Esimerkki on paras
kasvattaja.

A (D) E (G) H I J K L M
a d e g h i j k l m
N O P R S T U V W Y Ä Ö
n o p r s t u v y ä ö

3. Wierant kirjaimet,

B C F L V X Z A
 b c f g u x z a

Lu'unlaskun osoitukfia.

+ yhteenlaskumerkki. — vähennysmerkki. · × kertoma-
 merkkejä. = yhtäläisyysmerkki.

Kertomatanlu.

2 · 1 = 2	3 · 1 = 3	4 · 1 = 4	5 · 1 = 5
2 · 2 = 4	3 · 2 = 6	4 · 2 = 8	5 · 2 = 10
2 · 3 = 6	3 · 3 = 9	4 · 3 = 12	5 · 3 = 15
2 · 4 = 8	3 · 4 = 12	4 · 4 = 16	5 · 4 = 20
2 · 5 = 10	3 · 5 = 15	4 · 5 = 20	5 · 5 = 25
2 · 6 = 12	3 · 6 = 18	4 · 6 = 24	5 · 6 = 30
2 · 7 = 14	3 · 7 = 21	4 · 7 = 28	5 · 7 = 35
2 · 8 = 16	3 · 8 = 24	4 · 8 = 32	5 · 8 = 40
2 · 9 = 18	3 · 9 = 27	4 · 9 = 36	5 · 9 = 45
2 · 10 = 20	3 · 10 = 30	4 · 10 = 40	5 · 10 = 50
6 · 1 = 6	7 · 1 = 7	8 · 1 = 8	9 · 1 = 9
6 · 2 = 12	7 · 2 = 14	8 · 2 = 16	9 · 2 = 18
6 · 3 = 18	7 · 3 = 21	8 · 3 = 24	9 · 3 = 27
6 · 4 = 24	7 · 4 = 28	8 · 4 = 32	9 · 4 = 36
6 · 5 = 30	7 · 5 = 35	8 · 5 = 40	9 · 5 = 45
6 · 6 = 36	7 · 6 = 42	8 · 6 = 48	9 · 6 = 54
6 · 7 = 42	7 · 7 = 49	8 · 7 = 56	9 · 7 = 63
6 · 8 = 48	7 · 8 = 56	8 · 8 = 64	9 · 8 = 72
6 · 9 = 54	7 · 9 = 63	8 · 9 = 72	9 · 9 = 81
6 · 10 = 60	7 · 10 = 70	8 · 10 = 80	9 · 10 = 90

Lapiset 1. 6
Niemi

Mf B 6200

J. J. Olan'in Kirjakaupassa Tampereella.

Hyvin lajiteltu varasto kaikenlaisilla koulu- ja oppi-
kirjoilla, kuin myös muilla monenlaisilla koulutarpeilla.

Tilauksia kaikkialta otan vastaan, joita toimitan täy-
dellisesti ja nopeasti.

Erinomaisen suuri varasto **Sirjoitusvihkoja**
kaikenlaatuisilla viivanvilkilla.

Lasku-vihkoja)
Siirustus= „) **Isoja ja pieniä.**
Mittausoppi-vihkoja.
Kasvinselitys= „
Päiväkirjoja.

Pyhän Raamatun Historia. Kansia-
ja kiertokoulujen tarpeeksi. Toimittanut N. Tarkka-
nen. Kolmas kaikin tavoin parannettu painos. —
Hinta: 85 penniä.
